

Måndagen den 11 december 1944 var det
FLOTTILJFEST på
dansrestaurangen ARENA

Folke och Jojje skulle naturligtvis vara med på festen. Jojje passade på att titta upp om sina föräldrar ett tag på väg ut till festen på Arena, på f d Kronprinsens Husarregementets domäner.

På morgonen denna dag hade Jojje kommit ur slafen tjugo minuter för tidigt. Detta var rent otroligt och skulle sent glömmas.

Vädret var vackert, och under skjutning brände Jojje in tre raka tior på måltavlan. Egentligen skulle han satt kulorna i samma hål för att spara klistermärken.

Så samlades det stora sällskapet ute på Arenas danspalats. Nåja, danspalats var nog litet att ta i. En inbyggd utedansbana beskrev nog arkitekturen litet bättre.

Först blev det tal av överste Knut Zachrisson, som hälsade samtliga välkomna på ett vänligt och övertygande sätt. Jojje gillade skarpt sin överste, som verkade rakryggad och rejäl på alla vis. Han hade glimten i ögat även då han brummade. De som var åskrädda hade ett litet helsike.

Förutom all dans, blev det bland annat allsång som leddes av tal och sångpedagogen Dag Westberg, känd av alla i Malmö som en omtyckt allsångsledare.

Även Gaubier-baletten med Inga Noring som prima ballerina framträdde och gjorde stor lycka, flygsoldaterna stampade i golvet och applåderade öronbedövande

Supén kostade hela tre kronor, och det ansåg sig inte Folke och Jojje ha råd med. För den summan hade de ju kunnat få en hel modellflygplansats.

En lemonad kostade femtio öre, en öl femtio fem och en macka mellan sextio och sjuttio fem öre. En kaffe med bröd kostade 85 öre, Folke och Jojje slog sig ut med var sin lemonad. Det fanns inte ett bord ledigt.

Folke och Jojje var tillbaka på sina logement klockan ett. De övriga festdeltagarna kom indrällande vid tvåtiden.

Arena bestod provet, och kunde obehindrat fortsätta sin verksamhet som om ingenting hade hänt, fram till den första augusti år 1958, då det blev överslag i några slarvigt kontrollerade kablar som drog hela bygget med sig i den slutgiltiga undergången.

Var byggmästare Hugo Åberg ledsn över detta, så var det sannerligen krokodiltårar. Det blev många byggen att stapla i det nya kvarteret

som ersatte gamla Husarkasernen, för den gode Hugo Åberg & Co,

Tisdagen den 12 december var alla litet sömniga och jolmiga. Under exercisen blev det mest marsch litet planlöst hit och dit på måfå. Jojje hade ont i vänster ben för vart steg han tog. Det skulle visa sig att detta var första signalen från en tråkig ischiasnerv som han ärvt från fadern.

Hade någon i läkekonsten bevandrad person redan nu givit nyckeln för att häva den onde anden som satt sig i nerven, så hade mycket varit vunnit. Det tog flera år innan Jojje kom på den enkla tänjande rörelsen som fick ordning på nerven.

Under eftermiddagens stridsutbildning spelades upp en liten teaterföreställning:

Överbefälhavare, ÖB..furir Ulveman
Depåcheffurir Persson
En skurk.....Red Olsson
En skurk till.....144 Kanik Pettersson
En dum man.....Lappgubben Westin
En vaktpost.....olika väl utvalda personer.

Westin spelade dum mycket illusoriskt, Kanik ålade förbi vaktposten som han aldrig gjort något annat. Öb och depå chefen slapp inte förbi posteringen.

Det gällde att drillta vaktmanskapet, och visa vad som kunde hitta på att hända. Värdet av övningen var diskutabel.

Under **onsdagen den 13** skjutning i Husie hade Jojje helt tappat koncentrationen och kom långt ner på resultatlistan. Jojje hade dessutom blivit lerig om sin fotbeklädnad, och eftersom han var Dandy, var detta en nesa.

Furir Karlsson hade själv hojtat: "Vad e' de' för en jevvla Dandy som går där!" Det var Jojje, klassificeringen var fixad.

Eftersom det var den trettonde december var det ju Lucia-dagen. På morgonen hade det festligt undfågnats med luciakaffe och tända ljus i matsalen.

Exercisen bestod i samlingsrörelser som var besvärliga. Pojkarna måste använda sina hjärnor, och en sådan uppoffring var de inte alls beredda på.

144 Pettersson, Jojje, Karlsson och 1852 Christensson fick reda på att de skulle vittna angående lampkupan som drattat ner men missat signalisten Agerström. Skulle det manne bli krigs-rätt.

Efter pistolvården blev det knapphändig visitering, men trots detta kom vittnena litet för sent till fänrik Lithner. Lithner fäste inget avseende vid detta, utan hade en idé på lager. Han menade att man kunde komma ifrån all pappersexercis genom att själv skaffa en kupa.

Pettersson skulle cykla till Epa och handla en kupa för 3:75, som han själv skulle betala, eftersom han erkänt att det var han som hade torkat kupan, då han haft städningen den ödesdigra dagen. Alla övriga accepterade den goda idén, speciellt som de inte behövde betala ett öre.

Jojjes julpermis var fastslagen till hans stora tillfredsställelse, men han hade fortfarande ont i ischiasnerven.

Torsdagen den 14 december hade pojkarna sjukvårdstjänst under två timmar för självaste flottiljläkare Ahlqvist.

Efter middagens makaroner och tunna soppa, ägnade sig sällskapet åt stridsutbildning. Furir Persson frågar den tilltänkta vaktposten 1852 Krister vad han skulle ta sig till om han blev utsatt för stenkastning. Krister svarade, att han i så fall hade kastat tillbaka stenarna.

Jojje kunde inte följa med på språngmarschen, utan måste gå bakom ledet på grund av det onda benet. Litet senare blev det marsch ut till flygstationen för att bese en post- och vaktavlösning.

Dageleven Ahlqvist fick en blåsning, vilket inte var så svårt att åsamka sig.

Pojkarna fick en hel del vaktinstruktioner att lära in, påföljande dag skulle de ha prov på dem. Jojje får också reda på att de skall ha en orienterings-löpning över åtta kilometer kommande lördag.

Torsdagens ärtor på restaurant Malvia var för salta, och pojkarna var överens om att man tappat hela saltkaret i dem. Ändå "backade" de på ärtorna. Fläsket var slut tidigt.

Jojje läste postinstruktioner för glatta livet och hade mycket ont i benet.

På **fredagen den 15** hade Jojje beslutat sig för att gå på sjukvisitation med sitt onda ben. Han genomlider först en rent enorm kö till matsalen.

Det blev även en lång väntan till doktorn. De tar sänkan och han blir beordrad till garnisons-sjukhuset för röntgning av ben.....Stycken 1.

Tillsammans med en värnpliktig sjukling tar Jojje så spårvagnen ut till Allmänna Sjukhuset. Den värnpliktige soldaten får låna Jojje pengar till resan, denne hade naturligtvis börsen kvar i skåpet, eftersom han inte var beredd på några utgifter. De två herrarna åker avigt håll med

ettan och får sig en titt på större delen av stan.

Ute på MAS blir Jojje röntgad av en ung dam i vit rock som i ren nervositet välter ut en plåtmugg med en vit kontrastvätska över golvet, men får till slut några bilder av den onda infästningen till Jojjes ben.

Under tiden hade gossarna i skolan haft prov på postinstruktionerna och tränat vaktavlösning. Åberg hade kommit till från sjukan, han hade haft mässlingen.

Furir Karlsson berättar för Jojje att han slipper terränglöpningen nästa dag, men att han skulle fungera som kontrollant.

Jojje var logementschef och lämnade av till en rar och trevlig furir. Pojkarna på luckan hade satt upp en stor skylt på dörren till lucka 11, "FÅR EJ STÖRAS!"

Jojje fann för gott att ta bort den.

På **lördagen den 16** ägde orienteringen rum. Jojje pumpade sin cykel och väntade på furiren utanför förläggningen vid Floragatan, klockan var halv åtta. Det kom ingen furir.

Kontrollanterna begav sig iväg till Solgatan och furirernas högborg för att leta efter honom. Han hade gett sig iväg, pojkarna hittade honom vid förläggningen i Floragatan. Han saknade cykel och fick låna Jojjes.

Jojje lånade fänrikens cykel, men var förfimrad av oredan och glömde lämna honom kartan som furir Karlsson litet i förbifarten sagt åt honom att göra.

Jojje cyklade iväg till ett stort fält intill Segeån, där stod han i två timmar och började frysa så smått. Pojkar dök upp litet då och då och livade upp stämningen. De flesta kom på fel sida av ån som det flöt isbitar i.

Klockan halv elva drogs kontrollerna in, och Jojje cyklade tillbaka till förläggningen.

Bad och permissionsuppställning, Jojje hade permis över natten. Det dröjde dock en god stund innan Jojje kom iväg på sin permission, eftersom grabbarna på luckan spexade och hade gömt hans handskar, cykelpump och permissionsmössa. Nyckelingredienser alla tre.

Klockan 9¹⁵ var Jojje på bio och såg "Buffalo Bill".

Under **måndagen den 18:s** skjutning förde Jojje resultatet. Under exercisen spexade 144 Pettsen, som han också kallades, genom att dra ner mössan över huvudet så långt han kunde och grimati-serade, och kom därvid att likna seriefiguren 91 Karlsson.

Befälhavande furir gick strax framför, men

märkte dessbättre ingenting av tokeriet. Flera av pojkarna var inte helt överförtjusta i spexen, blev de avslöjade så hade det med all säkerhet blivit straffexercis, så fick sådan vara avskaffad hur mycket som helst. Ändå hade pojkarna runt spexaren svårt att hålla masken.

Alla persedlarna skulle märkas och Jojje hade fullt jobb att sy fast märkningen i kläderna. Han var hem om ett tag, men fick fortsätta det mödosamma arbetet då han kom tillbaka

Den visiterande furiren var lurig, han kom tillbaka ännu en gång efter tystnaden, så Jojje fick hoppa in på WC och gömma sig.

Tisdagen den 19 december var sista dagen på denna utbildningsperiod. Jojje utgår från terränglöpnings. Byter persedlar, vill ha rymliga pjäxor, får ett par som är minst tre nummer för stora.

Under stridsutbildningen lyckas 1852 Christiansson bryta av ett träd - visserligen inte av grövre slag - och falla ned från ett annat, betydligt högre.

De övar inre bevakning vid vattentornet. Tillbaka ute i Beijers park fick pojkarna åla och hasa i dyn, och Jojje fick tvätta sitt blåställ och serva sitt vapen riktigt ordentligt.

Till middagen serverades "Flygolycka", en makaber, allmänt inkörd benämning, som ingen fun-derat vidare över.

Pojkarna skriver in sig på Intressekontoret under assistenten, och Jojje hämtar ut sina pengar.

Fänriken håller ett avslutningstal och önskar pojkarna en god jul.

Då Jojje kommit i säng hör han hur furir Rosengren och en av korpralerna talar med Christensson ute i tamburen. Alla var vid gott humör och den ena skrattsalvan avlöser den andra.

På **onsdagen den 20:s** morgon purrades inte gossarna förrän över sju. Christensson stiger upp och går yrvaket ut i trappan, där står dagkorporalen, Christensson sträcker upp sig till någon sorts givakt, barfota: -Korpral! När e' de' mat?

Uppe i matsalen var det ett väldans liv, en köksa var hysterisk. Det var litet pinsamt, tyckte Jojje.

Klockan tio i nio var det uppställning med torrdagna pistoler. Detta gjorde pojkarna nere i vapenvårdskällaren mitt på huset Floragatan 10-12. Det stora rummet var antagligen planerat

som en framtida tvättstuga. Pojkarna sjöng en trave-stering av, "Amor, amor, amor...osv" en rumba som var mycket populär, de sjöng "Armol, armol, armol..." Armol var ett vapenfett de använde, det luktade härsket vagnsfett.

Marsch till Kirsebergsskolans gård, uppställning och avlämning till översten som hade en hund med sig. Därpå marsch ut till skyttebanan, skyttet höll på till middagen.

De flesta av pojkarna var fria resten av dagen, och Jojje hade permission till halv ett på natten. Han gick på bio och såg en kufisk spökefilm.

Det blev liv på luckan då alla kom inramlande vid midnattsstimman.

På **torsdagen den 21** blev det exercis i pluton för fanjunkare Jönsson. Brandtjänst, Jojje stod och frös så han skakade.

Pojkarna har nu tjänstledighet, men Jojje och några andra utvalda går på sin vakttjänst. Jojje har hamnat på kasernvakten, förlagd på gamla Kirsebergsskolan, postering nummer två som är placerad vid vattentornet.

Jojje har andra avlösningen, och skall gå på post mellan klockan 21⁰⁰ och 23⁰⁰, mellan 09⁰⁰ och 11⁰⁰ och slutligen mellan 15⁰⁰ och 17⁰⁰.

Spektaklet började med uppställning i porten till Solgatans förläggning. Själva Solgatan var ett öde att marschera på med sina kullerstenar anno dazumal.

I porten till Solgatan blev det förhör på vaktinstruktionerna. Då det blev Jojjes tur att svara var frågorna slut. Han slapp ifrån skärselden med blotta förskräckelsen, liksom då han tog sitt körkort i början av året. Då turen kom till Jojje att svara, var frågorna slut. Han fick sitt körkort ändå.

Framme i vaktlokalen, som luktade tungt av skinnmadrasserna och militärpersedlar, mottog Jojje ett antal patroner som han laddade ett av pistolmagasinen med.

Pojkarna försågs med var sin gammal hjälm, som Jojje kände igen från filmen "På västfronten intet nytt". De franska soldaterna hade burit sådana ämbar på huvudet under första världskriget.

Hjälmen skulle bäras ovanpå flygtjänstmössan, och Jojje fick föra sitt huvud med största värdighet för att inte kukan skulle fara i golvet.

Jojje marscherade med vaktchef ställföreträdare och verkställde avlösning efter alla konstens regler vid vattentornet. Detta var första gången i Jojjes liv som han gick vakt, och alla paragrafer och moment i instruktionen surrade runt i huvudet på honom.

Han fick gott om tid att granska det gamla vattentornet ingående. Han patrullerade fram och tillbaka på grusplanen framför vattentornet, och skulle vid vissa tidpunkter ta en tur ut i omgivningen i enlighet med instruktionen.

Han stod utanför vaktkuren, men provade hur det kändes att stå inne i den. Det var kallt, så han hade pälsmössa på huvudet. Den förhatliga hjälmen skulle endast användas i samband med uppställningen på morgonen, då översten anlände till flottiljen och visiterade vakten.

Då och då tittade han ett slag på det gamla vattentornet, som om natten låg där tyst och spök-lik i mörkret. Det var byggt år 1879, och blev ombyggt till bostäder år 1911. Det kom att innehålla tjugo enrummare och trettio tvårummare. Hela ombyggnaden hade kostat 75 000:-kronor. I den vevan hade den stora plåtcisternen under taket plockats bort.

Om allt detta visste Jojje intet, men han skulle senare i tiden komma att prova på att övernatta i några av rummen med de konstifika formerna, även detta kunde han nu inte veta ett dugg om.

Han kände sig ruggig till nästa vaktperiod, kom ut i friska luften mitt i natten, sömndrucken och yrvaken. De fick ligga med kläderna på i vaktlokalen och bara lätta på livremmen.

Torsdagen övergick omärkligt i **fredagen den 22 december**. Gasljuslyktan lyste upp litet av gångbanan och väggen där tvärs över gatan. Jojje kunde på långt håll höra då någon cyklande nalkades för att passera, dynamon brummade som en humla. Vädret var det inget fel på, det blåste inte ens. En och annan nattvandrare passerade, hop-knycklade, tysta och inneslutna. Jojje tittade på gaslyktan och tänkte på Lili Marleen och hennes lanternan.

På morgonen sprang Röde-Olsson runt och väckte, han blåste i alla förläggningarnas trappuppgångar. Jojje fick i uppdrag att väcka ett par man, bl a ordföranden i KSAK, modellflygsektionen, Folke Nordström. Jojje kände honom från klubben där han var medlem.

Under den sista kvarten på sin post, fick Jojje en lemonad av Bengtsson på flygklubben. Fänriken hade sett detta på avstånd, och påtalade för posten Jojje, att han inte fick tala med någon utomstå-ende under tiden han gick på post.

Jojje överlämnade lemonaden i samband med postavlösningen till näste man, som var Westin. Jonsson var försare och det hela gick lättsamt och trevligt till.

Då Jojje gått av vakttjänsten och kommit hem

till förläggningen, utförde han en ingående tvagnig för att bli av med den unkna vaktlokalatmosfären.

Den 23 december, lille julafton, var Jörgens födelsedag, han fick litet tobakskuponger. Jojje sopade fort undan på logementet och gick upp i stan.

Uppe i staden träffade han på en gammal skolkamrat som varit cow-boy-tokig och aldrig kom att heta annat än "Tom Mix". Denne meddelade att han hade flyttat till Göteborg.

Julafton:s morgon börjar med sopning av dagrummet, därefter gick Jojje hem. En kvart i tre träffar Jojje Folke och tillsammans åker de ut till förläggningen för att samlas på Solgatan för marsch till kyrkan.

Det blev smockfullt med flyguniformer i kyrkan, där kyrko-herde Erici, som Jojje kände till från S:t Pauli, predikade och lade ut dagens text. Den där riktiga kyrkstämningen var utsuddad för Jojje och hans kamrater, detta var ju för fadriken deras lektionssal. De kunde kyrkan utan och innan.

Ericis påfallande långa mustasch, som hängde som en gardin för munnen, fladdrade då han talade, och Jojje kunde inte hjälpa att han undrade hur han bar sig åt då han åt.

I matsalen blev det "gående" julbord som avslutades med risgröt. Därpå blev det underhållning för personalens trevnad, och visst hade man ansträngt sig.

Dag Westberg både sjöng solo och ledde allsången. En del andra personer framträdde och hjälptes åt för att bibehålla den goda stämningen. En kille från fjärde divisionen stod uppe på ett av borden och sjöng visor.

Jojje fick brevpapper i sin julklapp av tomtarna, som var klädda i tomtemask och flygföraroverall. Till kaffet serverades många sorters julkakor. Då pojkar så småningom gick hem, fick de var sin påse med en massa godsaker i.

Jojje gick hem till sina föräldrar. Han tänkte litet på grabbarna som fick stanna kvar på luckan, men där blev nog liv och rörelse. det var han övertygad om.

Väl hemma delades julklapparna ut så fort Jojje kommit innanför dörren. Bland en massa nyttiga saker och pengar, fick Jojje några böcker, bl a en detektivroman, "Ladies Lusthus".

Slutligen gick Folke och Jojje den invanda vägen tillbaka till sin förläggning. Det visade sig att de inte hade behövt vara inne förrän klockan halv tre, men de var tillbaka långt tidigare.

Då Jojje skulle krypa ner i sin säng, kom han fort underfund med att något var på tok, de kvarva-rande pojkarna på luckan hade roat sig med att bädda ner en del hasselnötsskal i Jojjes goda säng. Naturligtvis klargjorde han vad han tyckte om detta, och tyckte att det var ett taskigt slut på en så rar julafton.

Efter att ha hyvat ut alla skalorna genom det franska fönstret under missbelättna grymtningar, och bäddat om sin säng, lade Jojje sig åter till ro och bad vackert sin aftonbön, och önskade fromt att fan skulle ta dem som saboterat hans säng.

Annandagen var **tisdagen den 26** går Folke och Jojje på bion Alcazar och såg en Abbott och Costello-film, allt var utsålt. Förförköpsbiljetterna hade Jojje stått i kö efter på Scania.

Onsdagen den 27 december var det uppställning en kvart i nio i blåstall på Solgatan. Marsch till Kirsebergsskolan för unison städning: sopning, tvättning, skurning och dammtorkning. Klockan halv tolv var spektaklet över.

Jojje går upp i stan, handlade bl a noter på Anderssons musikhandel, "Johanssons Boogie-Woogie-vals" av en baron Ramel, ganska okänd, men flitigt reciterad av Gösta Wexell på luckorna. Povel Ramel var av allt att döma en uppåtsträvan-de stjärna

En kvart i nio spankulerade de båda fruktade kri-garna Folke och Jojje ut till förläggningen. Där fick de reda på att de inte hade behövt vara inne förrän en kvart i ett.

De undrade litet i sina stilla sinnen vem som hittar på alla de här konstiga ankomsttiderna. Kan man männe spela roulett om sådant.

Några av pojkarna på luckan hade lånat ett pressjärn och praktiserade strykinrättning. Det luk-tade varmt kläde och pös till litet då och då. Övrigt manskap tryckte runt i dansens virvlar ute på Arena.

Nästa dag, **torsdagen den 28:e** räknade Jojje med att det skulle vara sista gången han emballerade sina sängkläder i så kallad bädd, på luckan året 1944.

Uppställning i Solgatan en kvart i nio med gasmask, pistol, karta och kompass. Sällskapet marscherade ut till skyttebanorna för diverse övningar, och furir Persson ville ha Västra Skrävlinge kyrka till Fosie kyrka.

Truppen marscherade genom Sege och Arlöv till Malmö med kartor och kompasser i händerna under formering till tåg. Detta ville säga, att pojkarna kunde få föra lågmälda samtal med

varandra, och inte behövde ta så hårt på takt och rättning.

Då och då utbrast folket i sång, eller sångliknande tillstånd, Tipperary-sången och Halta Lottas krog kunde alla falla in i.

Väl tillbaka på förläggningen hämtade pojkarna ut sina pengar, mellan halv två och två, och inga sura miner kunde redovisas.

Dagen innan hade det blivit ett herrans spektakel då 142 Olsson bäddat säck åt den rakryggade, högdragne, lätt rödhåriga korpral Brink.

Volontären Jojje går hem klockan fyra, prick, medan Westin och Sollander ligger på golvet och kämpar med alldeles för överfulla resväskor, de skall färdas hela, långa vägen hem på tjänstledighet.

Jojje riggar om till civila kläder så fort han kom-mit hem. Fadern hade plockat fram Spritbolagets prislista och satt och präntade i motboken.

Fredagen den 29 går Jojje och kamraten Folke ut på stan. De handlar faderns varor, de numren han skrivit upp föranledde spritbitrådet att lägga pannan i djupa veck. De fick ta något liknande.

Jojjes moders moster Lovisa i villa Videbo i Limhamn lade sig till evig vila denna dag, klockan 10⁰⁰.

Lördagen den 30 december 1944 begav sig åter pojkarna Jojje och Folke ut i staden i olika privata uppdrag.

De träffar en Terje Larsson från flygklubben och signalvolontär Simonsson som var lik Dirch Passer och alltid såg lika glad ut.

Mitt i alltsammans, som var så lugnt och trivsamt, dyker överste Knut Zachrisson upp på sin cykel. Han bromsar upp och angör elegant trottoarkanten, och blänger ilsket på de båda undersåtarna. Pojkar-na var ju inte alls beredda på Zacke, och såg honom överhuvud taget inte.

Det var Folke som vaknade först och skuttade bort till honom tätt följd av Jojje som började fatta situa-tionen. De gjorde så mycket honnör som de bara någon-sin kunde. Det knakade i uniformssömmar-na. Pojkarna berättade litet stammande och osam-manhängande, att de var ute i stan i ärenden. Zacke muttrade något om att flygsoldaterna inte skulle gå och titta ner i marken då de var ute och gick, varpå han åter svängde ut med sitt fordon och blandade sig med massan.

Folke handlade litet grej till sin Klemm 35-modell som han höll på med i hemmet. Han var

duktig mo-dellbyggare och skulle egentligen varit flygmeka-niker om han bara känt till litet om motorer.

På kvällen var Folke och Jojje på bio och såg en familjefilm som hette "Nyordning på Sjögårda". Pojkarna tyckte det var en trevlig film. I bänken framför pojkarna upptäckte de nacken på kapten Norlin, Kidde. Han och hela hans familj satt snyggt uppradade på linje där framför dem.

Den 31 december 1944, nyårsaftonens förmiddag är åter de båda vännerna ut och marscherar taktfast i staden. De träffar på Jörgen som ser spak ut. Han skulle gå på vakten samma kväll och hade inte svårt att hålla sig för skratt.

Han skulle gå sista passet och Folke och Jojje avundades honom inte. De båda pojkarna konstaterade att isen lagt sig i parkernas dammar men var tunn och bräcklig.

Jojje tillbringade årsskiftet med föräldrarna på hotell Kramer i sin fina permissionsuniform med bländande vit krage.

Egentligen såg denna, Jojjes uniform, med den strikta vapenrocken förnämare ut än en generalsuniform som det hängde och dinglade krusiduller och glitter på. Jojjes uniform var enkel, diskret och förnäm. Wiwen Nilsson i Lund, formgivaren och guldsmeden, hade nog varit av samma uppfattning.

Klockan 24⁰⁰ skålade hela sällskapet i champagne och sjöng "Du gamla du fria" och "Det är ett yndigt land".

Då Jojje kom i säng hade det varit 1945 i sex timmar. Jojje hade blivit ordentligt svett i sin mastiga uniformsrock.

Nyårsdagen läste Jojje slut på "Ladies Lusthus" som han tyckt vara bra, den var skriven av tidens berömde författare av detektivromaner Quentin Patrik, även kallad Patrik Quentin.

Folke hade varit på Stadsteatern under nyårsvakan och suttit så fint att han nästan suttit ända upp på scenen.

Torsdagen den 4 januari 1945 följer Jojje med sin moder på dennas moster Lovisas begravning i Limhamns kyrka klockan halv två.

Jojje kom att hälsa på en del av moderns släkt ute på Kvarngården i Hyllie, där den kvarvarande mostern Augusta trosvisst siade att Jojje skulle sluta som general. Själv ställde sig Jojje litet tveksam inför denna framtidsvy, men lovade att göra sitt bästa.

Lördagen den 6 januari tog kamraterna Folke och Jojje sig en tur i parkerna igen. De stod och såg på dem som roade sig med att åka skridskor på den dåliga isen på Hästhagen.

De stod en stund och såg på då isen gick i vågor. Det dröjde heller inte länge förrän det hände som pojkarna väntat på, en av våghalsarna brakade genom isen. Hans kamrater lyckades ganska snart få upp honom på det torra. Vattnet forsade av hans kläder.

Tysta åsåg Folke och Jojje det intressanta skådes-pelet och fortsatte sin färd då allt hade löst sig på bästa sätt. Folke yppade halvt för sig själv, "Jaha, de´ va´ de´ de´".

Pojkarna samtalade om flygplan, modellbyggen och om unga damer som passerade, och om livet på Floragatan. Jojje stramade upp sig och levererade en fin honnör för sin gamla långa, smala piano-lärlarinna och hennes lille fyrkantige make.

Folke berättade att hans broder Gösta fått en hund-valp i julklapp. Pojkarna gick på bio och såg "Skolans skräck".

Då de kom ut igen idet fria från filmen - som hade varit mycket trevlig - saluterade luftvärnet för fulla muggar och strålkastarnas ljuspelare spelade vilt på himmeln, som med täta mellanrum lystes upp då luftvärnspjäserna blixtrade av.

Detta var sista natten som Jojje och Folke låg hemma i sina sängar. Jojje noterade detta med sorg i sinn.

Söndagen den 7 januari var Jojje uppe och blev presenterad för Göstas jycke som kallades Bess och var en rysligt renrasig cockerspanielvalp.

Den var söt och rar att se på, och uppförde sig fumligt och underhållande på alla vis.

På kvällen tog pojkarna iväg till förläggningen. alla pojkarna var komna, och egentligen skulle de inte vara inne förrän klockan tolv. Det tog natur-ligtvis en god stund med alla reserapporter och utläggningar innan det blev lugnt på luckan.

På **måndagen den 8 januari 1945** var hela det kända maskineriet igång igen. Exercis i Beijers park, motorlära för fanjunkare Jönsson, två timmar motorlära för överfurir Anderberg.

Efter detta skulle det vara gymnastik, men det blev exercis igen, för "Taxen" Karlsson. Det var så halt på marken att det då rakt inte blev någon som helst ordning på steg och rättning. Pojkarna glattade runt och tog tag i varandra för att inte falla som käglor.

Under persedelvården förklarade Wexell för furir Persson att han hade blivit av med ett par "pjucker". Furir Persson stirrade oförstående på Wexell. Detta ord hade inte ingått i Perssons utbildning, men blev strax översatt till traditionell svenska. Furir Persson ville inte heller smaka av Wexells hemlagade karameller.

På kvällen åkte Jojje hem och hämtade bl a ut sina pengar och arbetade med sin B17-ritning.

Visitationen förrättades av fänrik Åkerman, vicekorpralernas omtyckte lärare och närmaste chef.

På **tisdagen den 9** blev det exercis och stridsutbildning i Beijers. Det var fortfarande myc-kejt halt där.

Under pausen gled pojkarna kana tillsammans med furirerna nedför kullen mitt i Beijers. Sedan övade de ålning med och utan hasning samt samlingsrörelser.

Så marscherade de iväg till vapen och kvitterade ut kulsprutepistoler, vilket tog sin rundliga tid med kontroller och underskrifter.

Teoretisk skyttelära i Kirsebergsskolan. Material-lära ute i skolbaracken på flottiljen för överfurir Anderberg.

Efter maten trängdes Jojje och hans kamrater för att få ut ransoneringskort och ett markstridsreglemente. För ovanlighetens skull blir Jojje kvar på förläggningen denna kväll.

På **onsdagsmorgonen den 10** tar Wexell sig ofoget att bädda sin säng före visitationen till allas stora bestörtning.

Dock skedde visitationen utan anmärkning, och pojkarna tyckte detta var anmärkningsvärt. Däremot bråkade Wexell med furiren under vapenkontrollen av K-pistarna, som fått en översyn uppe på respek-tive logement.

Tre timmars teorilektion i kyrkan för fanjunkare Jönsson, som alltid bar sina så konstrukt snörade motorstövlar. Tack vare dessa och hans sätt att gå, gjorde att han kändes igen på långt avstånd.

Eftermiddagens stidsutbildning i Beijers park för-löpte i snöyra. "Kriget" övergick i allmän snöbolls-kastning, och fänrik Lithner visade sedan hur man gjorde en snöeldställning. Det måste till en hel del snö för att stoppa en gevärskula, men kanske inte så mycket som man skulle kunna tro.

Flygplansläran ägde rum i furirsmatsalen och pojkarna satt och gnagde på knäckebröd. Furir Rosengren undervisade från boken SUF, som alla hade fått, Soldatundervisning för flygvapnet, där

det stod om allt som en soldatgosse vid flyget borde känna till.

Pojkarna fick reda på att de under vissa omständ-ligheter kunde få sluta redan nu. Wexell var, så att säga, uppkäftig - det var han alltid då han sa vad han tyckte - och fick en prick.

Jojje åt stekt sill, och risgröt med saftsås till efterrätt. Det var kallt och frös på ordentligt ute, det blev halt igen.

Sällskapet hade permis till klockan 24⁰⁰ utom de som hade permisförbud eller åsamkat sig en prick, som t ex Wexell.

Jojje tog spårvagn såväl tur som retur från hemmet. Signalist Andersson delar ut smörgåsar som han haft med sig hemifrån.

Torsdagen den 11 skrev grabbarna anmälan om förlorade persedlar. Motorlära i kyrkan, exercis i blåställ och tö.

Under stridsutbildningen var det övning i rappor-tering och repetering. Det blev livat värre. 1852 Christensson sa "Stridsropet" i stället för "strids-hjälp".

"Hammarsjön" blev "Glimers Bar", hur nu 1852 kunde få det till detta.

1852 gör ställningssteg och stram givakt framför den mycket allvarlige furir Persson, som var mitt i stridens hetta, "Furir!...Fienden påträffad, fortsatt till Glimers Bar!"

Furiren synade de övriga landsförsvarearna och virrade uppgivet på huvudet och avlägsnade sig långsamt, medan han sakta rosslade, "Oh, arma fosterland!"

Teori i kyrkan, kartläsning för den stränge "Taxen" Karlsson. Efter makaroner med mycket gott fläsk på Malvia blev det verkstadstjänst nere i instruktionsmatsalen i källaren till förläggningen.

Jojje sågade av en bit stålplåt som skulle bli till en fast nyckel. Sista timman fick de som var med i modellbygget, och inte hade fått någon ritning till den fasta nyckeln, syssla med sitt modellbygge.

Jojje hade sett till att han inte hade någon ritning till den fasta nyckeln just då. Några av pojkarna plockade med vrakdelar.

På **fredagen den 12 januari** frågade furiren vid visiteringen, om det var någon som skulle gå på teatern på torsdagen, men Jojje skulle gå med Folke dit stundande lördags afton.

På förmiddagen skulle det vara motorlära, men ingen lärare kom. Istället hämtade pojkarna ut sina böcker i material- och flygplanlära. De fick

även ut sina "Dödsbrickor".

Då pojkarna kom tillbaka till sin lucka, var Westins bädd uppvärkt. Westin lämnade ingen möda osparad då han ventilerade sitt berömda temperament inför den tysta, intresserade och nästan beundrande lyssnarskaran.

En del av pojkarna var uttagna till vakttjänst. Det var töt och vått under stridsutbildningen.

Furirerna ledde själva nästan en timmas gymnastik, och Jojje tyckte det var kul. Ett par signalister kom och anmälde sig i bara kalsongerna, de hade glömt sina gymnastikbyxor. Det såg lyckat ut. Tango sa något dumt och hamnade i skamvrån.

Jojje byggde i två timmar på sin B17-modell i instruktionsverkstaden på kvällen. Denna dag gick tobakskorten ut och Jojje hade 42 poäng kvar.

Lördagen den 13 januari 1945 hade Jojje städningen.

Fänriken var på ett särdeles gott humör, och pojkar-na gissade att han skulle träffa fjällan ikväll, det var ju lördag.

Omklädningen till badet skulle gå på två minuter, efter ba-et blev det inre tjänst. Alla putsar och gre-jar och kommenterar och fnittrar. Christensson blev inte klar till visitationen utan fortsatte att putsa och greja som om ingenting hänt, övriga står i stram givakt vid sina skåp.

Vid visiteringen uppdagades att Wexell fortfarande inte hade sytt lapparna med värnpliktsnumren i sina kläder. Han hävdade att det inte fanns någon stämpeldyna så han kunde trycka upp lappar.

Jojje och Westin hade inte fått någon permission. Westin fick åter full användning av sitt berömda humör, och Jojje gläufste med så gott han kunde i den svåra konkurrensen.

Det visade sig att ingen annan heller på luckan hade fått permis, på grund av att dageleven hade missat att lämna in deras ansökan. Westin knöt nävarna och såg precis lika hiskelig ut som en gammal tvärlisk lappgubbe.

På permissionsuppställningen - där samtliga elever måste deltaga - förkunnade fänriken att en ändring hade ägt rum på grund av ett misstag.

Efter en kort stund kom han tillbaka med en ny permissionslista, där även Jojje och den blodsprängde Westin figurerade i rullan. De hade natt-permis.

Jojje och hans vapenbröder undfägnades med rot-mos på Malvia. De fick vänta en rundlig stund för att få ut sina ransoneringskort på första divisionens expedition.

Under tiden fick 1852 Christensson ett brev som talade om att hans far var död. "Jasså, nu e' gubben dö'" kommenterade han, utan någon märkbar rörel-se. Den avlidne var hans styvfar.

Väl i hemmet berättade Folke att hans broder Torsten hade skaffat de åtråvärda biljetterna till Stadsteatern föregående dag.

På kvällen kom Folke upp om hämtade Jojje, och de båda vännerna gick till Stadsteatern och såg Karl-Gerhard och Anders Ek i "Jorden runt på 80 dagar". Detta var andra gången som Jojje besökte Malmö Stadsteater.

Pjäsen varade i tre och en kvarts timma, därefter tog de båda pojkarna en tur i stan innan de skildes åt för att gå var och en till sitt.

Då Jojje kommit i säng tänkte han ett tag på kamraterna som höll på att gå vakt. Olika falla ödets lotter, han vände sig om i sängen och sov strax.

Söndagen den 14 började med att Jojje gick ner i mjölkaffären och handlade mjölk. Kylskåp var en lyxvara vid denna tid. Mjölkaffären stängde elva, då högmässan började.

De båda pojkarna tog sin sedvanliga promenad. Denna dag fanns inte en själ på Hästhagens knaggliga is.

Då pojkarna kommit ut på sin förläggning, visade det sig att det kommit en del amerikanare och nödlandat under eftermiddagen. De låg på lucka tolv.

Måndagen den 15 började med en extra lång signal i trappan, ekot i den hårda trappan förstärkte oljudet. Jojje var mycket sömning och hade behövt mera sömn.

Under skjutteorin i kyrkan kom översten in helt oöverlagt, han var vrång och vresig. Antagligen hade han varit i delo med någon och kom in om för att lugna ned sig litet.

De vanliga utbildningsämnena varvades, motorlära för fanjunkare Jönsson med stövlarna - Jojje spekulerade i hur lång tid som erfordrades för att ta på och snöra dessa - materiallära och flygplanlära för furir Anderberg.

Middagen bestod av stekt spätta och havrevälling. Eftermiddagen bjöd på exercis i Beijers, gymnastik på Österport-skolan där Jönsson skadade foten och fick linka enskilt hem till förläggningen.

På kvällen var Jojje hemma som vanligt. Större delen av pojkarna var på underbefälsföreningens möte, de övriga hade fått tag på blå ögonskugga och målade ögonen för fullt.

Agerström och 144 Pettsen var uppe och

rantade omkring och förde liv. De svärtade ned signalist Andersson i hans ansikte. Han sov och reagerade inte. Det tog en god stund innan lugnet infann sig på luckan.

Nästa morgon blev det naturligtvis ett jävra spektakel då Andersson vaknade till liv, och fick se sitt nedkletade tryne i kommisspegeln.

På eftermiddagen var det verkstadsjänst i fyra timmar och Jojje filade på sin faste nyckel. Sollander och Westin byggde på sina modellflygplan.

På kvällen gick Jojje ned och byggde på sin B17. Några av killarna hade kommit över en tändmag-netapparat som de anslutit, och delade ut våldsam-ma spänningsstötter till hågade spekulanter.

Jojje kände sig förkyld och motig **onsdagen den 17**. Det blåste och snöade och var halt och besvär-ligt. Vädret slog om under exercisen och det blev ett ordentligt töväder.

Jojje fick reda på att han, Folke, Westin och Ohlsson skulle gå på vakt samma kväll.

Under eftermiddagens våta stridsutbildning kom två amerikanska bombflygplan och landade.

Furir Rosengren höll soldatkunskap i kyrkan och den ena skratsalvan avlöste den andra.

Pojkarna gick på vakten klockan 19⁰⁰ Den avgående vakten hade smällt av ett vådaskott. Skottet hade inte ställt till något trubbel, men måste rapport-teras.

Vaktchefen var bra. Jojje gick sista post på flygstationen. Några personer ville in sent om natten, men Jojje begärde legitimation och tillstånd, han kunde sin vaktinstruktion, och likt Sven Duva släppte han inte en jäkel över bron. För övrigt blev tjänstgöringen lugn, men vaktposten Jojje blev ordentligt våt om fötterna.

Nästa morgon fick Jojje reda på att det inte varit så noga om någon kommit drattande efter halv ett föregående natt. Det var personer som var vana att få gena över fältet för att få närmare hem. Jojje fick lust att spola ned vaktinstruktionen på toan, men hejade sig, det kunde ju bli stopp i den.

Jojje lämnade av fyra gånger under sina pass, två gånger till vaktchefen, en gång till en sergeant och en gång till en löjtnant, allt enligt instruktionerna. Troligtvis upplevde de spektaklet som litet påfrest-ande, men sådan var instruktionen - påfrestande.

Klockan 08¹⁵ kom översten på sin ädle, tvåhjulade springare - som absolut sett sitt livs bästa dagar. Signalist Lindeberg kallade ut

vakten i tid. Alla stod beredda att fara ut då vrålet "I gevääääär!" skallade. Översten blev glad som en speleman att allt gått så fint och sken som en sol.

Då Jojje låg och vilade, kom en av de värnpliktiga pojkarna in och blåste litet på prov i en trumpet som stod där. Jojje höll på att fara upp i taket. Det visade sig att grabben kunde traktera hornet alldeles utomordentligt väl, och blåste i med "Karneval i Venedig, och brottstycken ur flera andra upp-visningsnummer. Det lät rent underbart, tyckte Jojje.

Det hade såväl snöat som töat och fruset och regnat i en skön blandning denna gudsförgätna torsdag.

Då Jojje kommit tillbaka till sin lucka, tvättade han sig noga och rasade i säng och sov i samma stund som han drog filten över sig.

Det hade varit en hel drös amerikanare som anlant under onsdagen, skulle det visa sig.

Lördagen den 20 vaknade Jojje av en mycket lång, och mycket stark signal i trappan. Soldatundervisning från SUF i kyrkan för fänriken.

Fänrik Lithner var kolossalt korrekt, något skämt från hans sida var totalt otänkbart, men han var aldrig obehaglig utan anledning och kunde le, ja till och med skratta åt något kvickt infall från sina elever.

Det blev persedelbyte i källaren till gamla Kirsebergsskolan, Jojje hade med och bytade Wexels marschkängor och fick reda på av intendenturen, att marschpjäxorna skulle insmörjas med fett och "fan inte med salongsskokräms".

Jojje och hans kamrater hade under ledning av deras furirer putsat skor och kängor med vanlig skokräms. Modern hade rekommenderat "Nobless", som gav det bästa blänket.

Kanhända var det därför som pjäxorna läckte som såll, men snyggt såg det ut. Herrar furirer blev kanske nödsakade tänka om.

Så marscherade gänget åter till bad. I den stora bassängen fanns en djup och en grund sida. De som inte kunde simma fick hålla till vid den grunda.

Egentligen skulle Tango, om någon, hålla till vid den grunda sidan, men det gjorde han dessvärre inte. Han ville inte vara sämre än de övriga, men sjönk i det rikligt klorerade vattnet under vilt spratt-lande och utstötande av höga rop som bubblade upp genom vattnet.

Tre modiga män hoppade som på given signal i

det kalla vattnet, fick tag i kalufsen på Tango och bogserade in honom på grunt vatten. Han hostade och frustade, publiken jublade lättad, men befälet såg allvarligt ut.

Under persedelvården uppdagades att Wexell fortfarande inte var klar med sin persedelmärkning.

På **söndagen den 21** rastade Jojje sina skridskor ett litet tag på Hästhagens is. Klockan halv elva på aftonen var han tillbaka på luckan igen.

Måndagen den 22 januari 1945. Det stod skjutning på programmet och Jojje och hans krigarkolleger iförde sig det mesta som klädsåpet hade att erbjuda. Ute var det kallt och ruggigt, men marschen till skyttebanorna blev behaglig. Pojkarna fifflade med poängtalen, men allt ändade till belåtenhet.

Jojje konstaterade att det var mycket flygning på gång denna dag, det surrade ständigt i luften. Furir Taxen Karlsson beordrade språngmarsch hem från skyttebanan och sprang och gläfstade vid sidan om ledet, "Håll rättningen! ...Spring inte o´se ner!... Se rakt fram, de´ e´ ingen sight-seeingtur de´ här!"

Det var Taxen som en gång ylade, "Va´ e´ de´ för en jevvla Dandy som går där!?" Det var Jojje det rörde sig om, han var huvudet högre än de flesta av pojkarna, inklusive Taxen själv, och syntes bra, felade han så blev det fort annonserat.

Mat, sedan material- och flygplanlära, en timma av varje. Marsch till gymnastiken på Österport-skolan. Fänrik Lithner höll ett förmaningstal i hela tio minuter. Det blev inte bättre av att dageleven i pur nervositet gjorde honnör inomhus och det utan huvudbonad.

Under gymnastiken var kapten Norlin närvarande, och fänriken lade på litet extra kol så pojkarna fick röra på sig ordentligt.

Jojjes moder hade reparerat hans flygarkläder, bland annat ett lossnat rockfoder. Hon hade varit hemma hos Folkes moder och sett lilla hunden Bess som hon tyckte var "alldeles rent förtjusande".

Det var manfall på luckan, de gick vakt.

LINK-TRAINERN

Den 23 januari var pojkarna och tittade på Link Trainern - en flyg- och navigeringssimulator, som fanns uppmonterad i en av barackerna ute på flygstationen.

Först placerade sig fänrik Lithner själv i lådan som hade en huv som stängdes om honom. Inne i

hytten var det inrett precis som i en riktig förarkabin med handspak, fotpedaler och alla navigeringsinstrument. Det var kolsvart därinne under den stängda huven, förutom instrumentbelysningen.

Det var redan på 1920-talet som en herre vid namn Edward Link började intressera sig för "torrflygning". Hans fader var orgelbyggare, Edward var flygintresserad, hörde antagligen till det fåtal som insåg faran av att ge sig upp i luften utan tillräckliga förkunskaper.

Han knåpade ihop en flygsimulator som manövrerades med olika luftbälgar, som han antagligen fann på hyllorna i pappas förråd. Allt detta resulterade i den så kallade Blue Box, eller The Link Trainer, som kom att spridas i flygarkretsar runt alla jordens hörn ända in i begynnelsen av 1950-talet.

En sådan mackapär hade alltså hamnat på F10, Malmö. På ett bord intill Trainern fanns uppspänd en karta, och på kartan förmåddes en liten trehjulig vagn med det ena hjulet styrbart, traska iväg i önskad riktning via ett kablage som utgick från Trainern, och vidarebefordrade de spakutslag som presterades där inne i form av elektriska impulser som satte fjutt på den lilla trehjulade vagnen.

Jojjes ögon glittrade, och han anmälde sig genast att få prova lyckan i flygträningsslådan, liksom Stockholm, som tidigare hade segelflugit. Detta hade förvisso aldrig Jojje som varit för pank, och för misstänksam mot flygklubbens hemsnickrade Schulgleiter SG-38.

Men han hade ingående studerat professor Ivar Malmers bok "Teoretisk flyglära" (kronor 6:50) och, i synnerhet, Nils Söderbergs bok "Praktisk flyglära I".

Jojje visste vad instrumenten innebar och manövrerade efter bästa förmåga, och försökte hålla tungan rätt i mun och stirrade på gyroindikatorn och kompassen inne i den helt mörklagda kabinen. Han skevade och svängde och försökte undvika doppa nosen, allt enligt navigeringsinstrumenten på panelen.

Stockholm fick inte huven välvd över sig. Furirerna önskade inte prova på, de kände i grund och botten inte till ett dugg om flyg. De hade kommit ifrån infanteriet för att tjänstgöra som trupputbildare, och behärskade detta till fulländning.

Innan Jojje gick ner och byggde på sin B17 - han höll som bäst på med att urholka kroppen, som var delad längs mitten i två delar, efter samma metod som stenåldersmännen gjort med sina båtar, Jojje brukade dock inte hjälp av elden

- intog han kalops på Malvia. Han och hans kamrater hade missat att ta förstoringsglas med, så de haft lättare hitta köttet som borde finnas där i kalopsen. Jojje lyckades skära sig litet i ett finger under modellbygget.

Jojje vaknade rent onaturligt tidigt på morgonen **onsdagen den 24 januari**, redan en kvart över fem. Han frös så han skakade, stoppade om sig och för-sökte sova om.

Då Jojje steg upp klockan sex och kom ut i tvätt-rummet, blev han varse att ena fönstret stått vidöppet hela natten. Det framkom att en av furirer-na hade sagt ifrån att det skulle vara så.

144 Pettersson blev fly förbannad, han var ju sjuk-skriven och frös och huttrade så tänderna skramla-de. Pettersson talade med furiren och denne fick ge sig, pojkarna slapp frysa ihjäl.

Det blev skjutning hela förmiddagen med K-pisten, avstånd 30 och 40 meter liggande. På marschen hem går 139 Stampen ur ledet för att upp-söka kapten Norlin.

Under verkstadstjänsten i instruktionsverkstaden fann Jojje ingen ledig plats vid någon av arbetsbän-karna, men joxade med sina nitningsövningar så gott det gick.

På kvällen var Jojje hem om som vanligt, hade permis till klockan tolv men var på luckan klockan elva.

139 Stampen Karlssons samtal med kapten Norlin resulterade i att Stampen fick muck fr o m 1 april, med andra ord bumsen, helt enkelt, och detta till-sammans med tre av vice-korpralerna.

På **torsdagen den 25 januari** blev det rikligt med stridsutbildning i Beijers, ålning, hasning och krä-lande på alla vis och sätt med K-pisten och de förhatliga läderväskorna med sina tre magasin som vardera rymde 50 skott. Som väl var slapp pojkarna alla patronerna som skulle legat i magasinerna, de hörde ju egentligen till.

Det var halt på sina ställen och alla provade på att glida kana. Furir Persson som var uppifrån landet, visade en förbluffande färdighet i denna ädla konst. Jojje blev kommenderad att instruera 142 Olsson och 144 Pettersson de olika förflyttningssätten.

Väl hemma på luckan råkade 1852 Krister med en ivrig armrörelse stöta ned kupan till en av taklamporna, han hade sinnesnärvaro att i nästa sekund fånga upp kupan innan den störtat helt mot förintelsen. 1852 såg sedan själv minst lika förvånad ut som åskådarna, där han stod med kupan i famnen.

Då Jojje hastade ned till uppställningen, mötte

han översten i trappan, tvärbromsade och fjädrade upp sig till en paradhälsning.

Under eftermiddagens verkstadstjänst fick Jojje faktiskt tag i ett skruvstucke. Han gick omkring i verkstaden och pratade med pojkarna, men fick ändå sin nitningsövning klar. Men han tyckte nitarna såg litet bedrägliga ut, och bestämde sig för att göra om övningen.

På kvällen uppe i förläggningen slogs Pettersson och Wexell på spex med våta skurtrasor så det stänkte om det, och duschapparatbordet rasade över Pettersson mer än en gång. Vid ett tillfälle välte den dubbelsäng Pettersson höll sig i.

Jojje och Sollander satt lugnt i den senares säng och tittade på medan kontrahenterna städade upp efter sig.

Fredag den 16 januari. Materiallära och motorlära för furir Rosengren som lät Jojje rita upp erforderliga skisser på den svarta tavlan. Uppställ-ning för stridsutbildning i K-pist, magasinväska med livrem och gasmask. Stridsutbildningen före-togs med gasmask på.

Det var stor luftskyddsberedskap på flottiljen, allt folket på hela F10 bar sina gasmasker på ryggen. Det snöade och det var redan högt med snö så det blev besvärligt att ta sig fram.

Jojjes gasmask var alldeles för liten, han såg endast litet genom ena ögat i masken, ändå tätade den dåligt mot ansiktet. Hade det blivit verkligt gaskrig hade han omkommit som en skäkta. Pojkarna måste ha gasmaskerna på under hela öv-ningen.

Marsch till flygstationen där det var stor övning med reparations-, räddnings- och brandavdelningar-na. Översten var på plats.

Pojkarna genomgick ett gaskammarprov med gasmask på. Jojjes gasmask läckte än värre än han trott, trots att han hade bytat den.

Under marschen tillbaka tillförläggningen demon-strerade fänriken sitt dåliga humör genom straff-exercis.

Till middag var det någon sorts kålsoppa, sedan gröna ärtor och blodkorv.

På eftermiddagen var fänriken mot all förmodan på gott humör. Under gymnastiken hade grupperna stafettävlan. Jojje tyckte det var trevligt, trots att hans grupp, nummer fyra, förlorade tack vare anti-rekordlöparen Stockholm, som ändå fnattat på så gott han kunnat.

1852 lånade fem spänn av Jojje. Korpral Brink var dagunderofficer och förde sig som en kaval-lerilöjtnant anno 1910.

På **lördagen den 27** fick Jojje och pojkarna reda på att furir Taxen Karlsson skulle lämna F10 åt sitt öde redan nästkommande tisdag.

Grupperna övade samlingsrörelser i snöyra. De diskuterade fallet Karlsson och plockade fram hans godare sidor, och fann att de skulle komma att sakna honom.

Efter badet, persedelvård, och mitt under denna kallades brandberedskapen, vari Jojje ingick, ut till första divisionens hangar för att hämta snöskyfflar.

I hangaren stod en B4:a, en B5:a och en liten Tiger Moth, Jojje tog en snabbtitt på dem. Brandberedskapen utgjordes av fem man. Pojkarna kom lämpligt ut för att se hur fänrik Ekström, flottilj-adjutanten, välte omkull löjtnant Sjöberg, som fredligt kom cyklande, och plums, rakt ner i en snödriva under stort jubel.

Pojkarna skottade. Av någon anledning blev det skarpt beredskap.

Jojje hade blivit ordentligt hungrig, och åt glupskt av korv med potmos och lingon. Därefter fortsatte snöskottningen så att det ångade om pojkarna.

En del av pojkarna var satta att skura borta i Solgatans furirsförläggningar.

Kvällsmaten bestod endast av litet risgröt därför att alla permissioner utanför fritidsområdet - staden - var indragna, maten skulle räcka åt alla.

Jojje köper mjölk och kakor, och lånar Folke två kronor.

En del av grabbarna gav sig iväg på vaktjänst tjugo i sex. Tango var vit i ansiktet och begav sig till sjukan.

Folke gick hem och Agerström övertog hans brandberedskap under tiden.

Jojje proppar i sig kakorna och mjölken. Då Folke kommer tillbaka har han en nyvirkad tröja med till Jojje med hälsning från hans morsa, och en apelsin med hälsning från Folkes morsa.

Söndagen den 28 januari ligger Folke, Jojje och några andra av pojkarna i beredskap.

Klockan halv tio ställer de upp och marscherar ut till flygstationen där det var massor med snö. Folke sitter i flottiljens växel mellan tio och tolv. Jojje och hans kamrater skottar snö och flåsar om vartannat.

Flottiljens stora snöslunga var inte på riktigt gott humör, eller så hade personalen glömt några punk-ter i instruktionen.

Men ibland visade den vad den kunde duga till, och då for snön iväg lång väg.

Även efter middagen kämpade Jojje och bered-

skapen ute på platta och fält för att försöka få litet ordning på snömassorna.

Då Jojje lagt sig att sova, vilket inte utgjort något större problem, kom de glada gossarna Ville Sollander och Wexell inbrakande från sin permis-sion, och underhöll sällskapet med de mest otroliga bedrifter. Det fanns inte många som var i stånd att lyssna, allra minst Jojje som mer än halvsovande inte fattade ett dugg.

Måndagen den 29 januari var kall. Pojkarna marscherade ut till skjutfältet i Husie. Detta var sista gången furir Karlsson var med i det muntra laget. Hans "Hallå där!, vänster om!...Hör ni inte?...Kröslök!...Tillbaks igen!" skulle de komma att sakna, pojkarna tänkte på detta med vemod.

Vädret på skyttebanan visade sig från sin allra sämsta sida med kyla, blåst och snö. Pojkarna fick i order att bygga ett snövindskydd medan de väntade på sin tur att bränna av pistolerna. Några av pojkarna samlade ihop en nätt hög med kvistar och brädstumpar, som de efter en del möda fick att brinna. Vid elden stod så pojkarna och värmdes sig mellan skjutövningarna.

En ny furir hade hittat dit ut och anmälde sig för fänriken. Han såg snäll och tråkig ut, för pojkarna hade nu lärt sig tycka om höga toner och mustigt tal.

Jojje åkte på markering och kulorna ven över värnet, de flesta hittade sig dock genom tavlorna och slog i vallen bakom. Vissa av dem slog i tavlornas järnkonstruktion och rikoschetterade visslande upp i luften.

Vägarna var urusla att marschera hem på. Till middagen var det någon sorts bigatt eller aladåb som var alldeles för salt.

Fanjunkare Jönsson kom inte till motorläran i kyrkan. Han hade varit uppe på Försökcentralen och provflugit SAAB:s J21:a. Det blev överläsning tills furir Anderberg kom och räddade kyrkofriden. Kapten Norlin kom in om och lyssnade litet på lektionen, han ville kolla att folket gjorde något, det var ju han som var skolchef och divisionschef och ansvarig.

Under uppställningen för gymnastik hade fänrik Lithner en del att säga pojkarna. Endast tolv man hade kommit i tid till uppställningen, däribland, faktiskt, Jojje.

Efter detta fick samtliga på Jojjes lucka en prick till tack för en massa fimpar, tändstickor och trasor som legat på deras golv.

Gymnastiken utövades under ledning av den lille energiske kapten Norlin som Jojje dock tyckte var en "Good boy". Kapten Norlin tyckte

att en av pojkarna bar sig åt som en tusenfoting. En annan gosse som stod där uppsträckt och spänd, tyckte han var svankryggad som en damcykel.

Jojje äter och backar på de bruna bönorna, som han tycker smakar karamellpudding.

Under **tisdagens den 30 januari** exercis, som i stort var förlagd till Beijers, dyker ännu en furir upp. Även denne hette Karlsson.

På återmarschen till förläggningen stötte sällskapet på flottiljchefen Zacke som kom skidande bakom fängelset. Fänriken lämnade av och översten undra-de vad det var för "civilister som spankulerade vid sidan om ledet". Det var ju furirerna, naturligtvis skulle de ha sig en känga.

Under motorläran sa fanjunkare Jönsson rent ut, att han tyckte de kunde för litet. Han såg litet mera butter ut än vanligt, där han stack upp bakom kate-dern.

Nästa lektion styrdes av överfurir Anderberg - han med "ta dän" - och han gick igenom en del olika material, däribland en del ädla träslag.

Jojje fick stå upp och berätta hur han bar sig åt då han skulle svetsa elektriskt, och Anderberg förstod att detta hade Jojje gjort tidigare, både på papperet och i den bistra verkligheten. Jojje lade ut texten och tog med alla detaljer, bl a hur det känns i ögonen om man råkat få "svetsblänk" i dem, och vissa detaljer som föranledde spridda fnittringar i salen. Flygplansläran gick i samma stil.

Under eftermiddagen blev det två timmars strids-utbildning, varav en halvtimme tillbringades i Beijers med ren harvning.

Omedelbart efter, marsch till lektionsbaracken för filmlektion. Filmen handlade om artilleri i ställningar, luftvärn och förstöring av fiendens strids-vagnar.

Då filmen var slut passade pojkarna på att ta sig en titt över Bulltoftafältet, där syntes inget särskilt nu, men under förmiddagen hade kapten Börge Hofvendahl buklandat med en J20 mitt ute på fältet.

En gästande B17 stod på uppställningsplattan. Hofvendahls jordfräs var bortforslad.

Jojje och hans kamrater äter klockan fem. Därefter uppställning av brandberedskapen - åtta man starkt - vid Kirsebergs lilla vackra kyrka, för närvarande med snö på taket. De fick order att göra i ordning för divisionsfesten i källarvåningen.

Pojkarna bar stolar och satte i ordning bord tillsammans med ett antal litet nervösa flickscouter.

Brandberedskapen tittade litet intresserat på flickscouterna, men fann att de var alldeles för unga att intressera sig för, på det sätt som de först tänkt sig.

Klockan halv åtta började sammankomsten, representerad av fänrik Lithner och kapten Norlin med fru, och pastorn. Orgeln som pojkarna burit ned, bringades att ljuda och pojkarna sjöng med så gott de kunde, pastorn ledde med flera decibel.

Det var hela första divisionens personal som bänkat sig i kyrkokällaren, således även den värn-pliktiga kåren. Det blev fullt hus. Alla förplägades med tre sorters kakor plus en ordentlig tårtbit.

Efter frågesporten blev det samling uppe i kyrkan med skioptikonvisning. 142 Olsson skötte den stora skioptikonapparaten med den äran.

Det följande föredraget med musikillustrationer på fiol, framfördes av en professor Feldern. Jojje hörde med ens att denne man var en mycket habil violinist.

Det var ganska kallt i kyrkan, trots detta satt flera av pojkarna och sov djupt.

Efter festen ålåg det brandberedskapen att återbör-da alltsammans till sina rätta platser. Jojje var tillbaka på logementet vid tolvsnåret. Där var det full rulle, gossarna var nymornade och utsövda och vid full vigör och energi.

Den som försovit sig **påföljande onsdagsmorgon** var ingen mindre än fänrik Lithner själv. En halvtimme till och med. På så sätt blev den gudomlige, ofelbare, rått placerad på moder jord, där redan hans elever sedan lång tid befann sig väl rotade.

Det var Ulveman som ledde truppen till skytteba-nan, där Jojje lyckades över förväntan denna dag.

Pojkarna hade nu fått god färdighet att sätta upp en brasa, så inom kort knastrade och rök det på ett mysigt sätt ur högen på marken. Pojkarna värmdes sig och mädde bra.

Jojje tyckte inte att restaurang Malvia visade sin bästa sida denna dag. Kålen höll på att ta kål på honom.

Lagom till att det började töa, marscherade pojkar-na iväg och kvitterade ut skidor för att få den skid-utbildning som de såg fram emot med förväntan. Jojje bar hem sina skidor till förläggningen. De var smala och långa, och Jojje tyckte de nådde ända upp till andra våningen.

På kvällen tog matsalen igen skadan från mid-dagen genom att servera en utsökt sillflundra med risgröt till efter rätt. Jojje ringde sina

föräldrar från markan.

Pojkarna putsade sina pistoler och slog sig till ro på luckan med att läsa och skriva. Ingen hade permis. Westin och Ville for iväg som jehun på sina skidor, detta med snö var som hemlandstoner för dem. De kom tillbaka med strålände, glada anleten, röda och svettiga och osade av frisk luft.

Torsdagen den 1 februari 1945. Efter kvällens ärtor och fläsk var Jojje iväg och åhörde ett långrandigt föredrag om deklaration på Kirsebergs-skolans gymnastiksal.

Nästa nummer på programmet var dessbättre en trolleri-föreställning av den kände trolleriprofessorn Hector El Neco.

Efter detta fick volontärer och värnpliktiga stanna kvar och bära bord och stolar omkring.

Under **fredagen den 2 februari**s persedelkontroll fifflade Jojje över ett par strumpor till 1852 Krister och fick själv låna en läskstång av Kanik att visa upp. Allt gick bra.

Motorlära i två timmar. Jojje fick reda på att skulle gå på vakt samma kväll.

Efter middagen skurade Jojje, Kanik och Larsson lucka åtta i två timmar.

Under gymnastiken framställde fänrik Lithner en del frågor till pojkarna, bl a hur många som ångrade sin anställning på F10 och önskade sluta.

En del av dem hade litet synpunkter att komma med. De flesta klagade över att det var alldeles för litet teknik, praktisk teknik. Även vapenmekanikern Jönsson yttrade sig och hävdade detta. De flesta höll med honom. Gymnastiken blev trevlig och lättsam.

På kvällen gick Jojje på kasernvakten på gamla Kirsebergs-skolan igen. Folke gick samtidigt på flygstationsvakten.

Vid Jojjes telefonvakt mellan fem och sex på morgonen ålåg det honom att väcka enligt en väckningslista. Detta blev verkligen tillkrånglat, dels på grund av Jojjes brist på tillräcklig lokalkännedom, oerfarenhet, dålig planering beträffande den geografiska orienteringen, med utgång från kundernas vistelseplatser, samt en rent otroligt lättjefull och genomsömnig vaktchef.

En kvart över fem frågade Jojje vaktchefen vem som skulle gå och väcka. Inget svar. Biträdande vaktchefen var så pass vaken att han beordrade Jojje själv att ge sig iväg på uppdraget. I nästa ögonblick föll han i samma djupa dvala som den övriga vaktpersonalen befann sig i. Jojje hann

dock få ur honom uppgiften, var en av väckelsepersoner-na befann sig, även om han talade sluddrigt och osammanhängande.

En människa är aldrig så ensam som i ett rum med sovande personer, det må i så fall vara med döda. I detta fallet var det nästan samma sak.

Först delade Jojje upp väckelsefolket i tre grupper: väckning halv sex, väckning tjugo i sex och väckning en kvart i sex. Sedan for han iväg och väckte två värnpliktiga som fint fick signera väcknings-lappen. Därpå två herrar på logement två. Fick signerat, och for iväg och sökte en furir på Tornga-tan 1 som inte öppnade.

Jojje var totalt oförberedd på allt detta. Han skulle ha tag på en furir Troedsson, men efter att ha frågat på två ställen, fick Jojje klart för sig att denne inte gick dagunderofficer. Han fortsatte som en oljad blix till dagunderofficer Nilsson, Solgatan 15-17, där han förrättade sitt värv. Gick upp på ett logement för att få tag på en furir Jönsson, men denne låg enligt utsago på tornet.

Jojje sprang till vattentornet, väckte dagunder-officeren på tredje divisionen och en på andra, men Jönsson fanns ej. Jojje hade väckt åtta man och varit på tio ställen.

När han kommit så långt och skulle fortsätta på sina väckningsuppdrag, såg han till sin förfäran att klockan var fem i sex. I förbigående frågade han 1852 Krister som stod post vid vattentornet, om han hört någon hornblåsning. Det hade han inte.

Jojje sprang i full karriär Torngatan ner till kasern-vakten, fick tag på hornet och störtade iväg och blåste på alla ställen han kunde tänka att det behövdes. Även furirförläggningen fick sin beskär-da del. Han fick ta i för alla klutar för att få ljud i hornet, men då blev det också ljud, ett sådant ljud att han höll på att släppa luren i ren förskräckelse. Det slog lock för öronen på honom.

Jojje var tillbaka i vaktlokalen fem över sex, röd, varm och svett. Han påtalade förhållandet för vakt-chefen som börjat röra på sig.

Då Jojje patrullerade mellan nio och elva kom en furir hemmavarande på F12 i Kalmar och undrade ganska vredgat var väckningen blivit av. Jojje hackade och visste inte riktigt hur han på ett kortfattat sätt skulle förklara morgonens kalabalik. Tankarna for runt i huvudet på honom, vem var denne man? När skulle denne ha blivit väckt? Varför talade han inte med vaktchefen som borde ha ansvaret för spektaklet? Nu blev det säkert rapport! Skulle det månne bli

hängning eller arke-busering? Det blev rapport.

Bortsett från morgonens väckningsmara, förflöt dagen i frid. Översten lyste med sin frånvaro. Vakt-chefen och viken var vicekorpraler, och det hade sannerligen inte skadat med litet mer kvalificerat folk, åtminstone till det mer ansvarskrävande vakt-chefsuppdraget.

På morgonen kom en Boeing B17 och landade. Grabbarna på flygstationsvakten tog hand om besättningen, som var relativt oskadd.

Strax efter kom en Fokke Wulf 190 strykande över taken i riktning mot fältet. Jojje hann observera den från sin vaktplats trots att planet hade hög fart.

Klockan nitton blev vaktgänget avlöst av nya grabbar från vicekorpralskolan. Nu hade Jojje gjort 24 vakttimmar, morgonens äventyr hade varit den svåraste prövningen hitintills.

Jojje såg till att komma iväg så fort han kunde, han hade nattpermis.

Söndagen den 4 februari 1945 hade Jojje permission, var hemma. Hade bl a litet att skriva på sin skrivmaskin.

Jojje åkte ut till förläggningen framåt aftonen. Ville och Westin kom in sent, de hade varit på skidtävling. Westin hade vunnit tredjepris.

Måndagen den 5 februari började med exercis i ett mycket halt Beijers park.

På eftermiddagen marscherade pojkarna till skrot-högen med gamla flygplansvrak invid gamla ABA:s hangar, nedanför Hohögskullarna. Bakom hangaren stånkade fortfarande ett och annat tåg fram till Bara och Genarp, och skulle så göra ända in på 1950-talet.

Skrothögen med delar från havererade plan var av stort intresse för pojkarna. De hade ställt upp i kavaj, men måste vandra till förläggningen och byta till blåställ. De rotade i den stora tippen och hittade ett och annat som de kunde ha användning av, eller som bara kunde vara "bra-att-ha-grej".

Redan under provtjänstgöringen hade pojkarna avlagt visit här, och letat efter prylar. Till och med furirerna var ytterst intresserade. Om inte annat så hittade de plexiglasbitar från havererade kabinhu-var. Bitarna kunde under händiga fingrar förädlas till små kors eller hjärtan att förära den kära fjällan.

Vid marschen tillbaka från skroten observerade Jojje att det stod ett tvåmotorigt B18-bombplan på fältet framför hangarplattan och tog en extra titt på detta. Detta plan hade han aldrig tidigare sett i verkligheten.

Jojje och en utvald skara pojkar vandrade till sjuk-stugan på hörnet av Fredsgatan och Lundavägen för en tuberkulinspruta.

Då Jojje varit hemma varit hemma på permission och for tillbaka till förläggningen, mötte han en av mekanikerna han arbetat med på motorfirman Sterner Blomquist, denne berättade att det var full strejk på Sterners, det var den stora metallstrejken 1945 som pågick som bäst. Jojje noterade detta utan hänförelse, och tyckte att det var skönt att ha kommit därifrån.

Väl framme på luckan fick han reda på att en furir Nielsen hade frågat efter honom. Jojje avlämnade vid kvällsvisitationen och fick då reda på att han skulle infinna sig på divisionsexpeditionen klockan tjugo över åtta följande dag.

På **tisdagsmorgonen den 6 februari** hade Jojje sopningen, men på utsatt tid infann sig Jojje och vicekorpral Sand, som varit vaktchef den där

händelserika morgonen, nere på expeditionen och anmälde sig för kapten Norlin.

Allt gick bra för Jojjes del. Egentligen hade han inte varit ett dugg orolig, för om det var någon som försökt lösa problemen den där olycksaliga morgonen, så var det väl han. Han visste också vad kapten Norlin stod för.

Norlin sade, sedan han fått ta del av Jojjes redogörelse, att det fanns ju ingen möjlighet att väcka sex man på flera ställen på nästan samma gång:

"...och furiren från F12 skulle väl inte iväg förrän klockan sju. Dom får fan-i-mej skaffa sej en väckar-klocka", avrundade kapten Norlin som slut på "rättegången", som egentligen inte varit någon rättegång, utan ett vänligt samtal.

Jojje, och isynnerhet vicekorpral Sand, som hade så god sömn, avlägsnade sig betydligt lättade från den väldiges boning.

Efter middagen och under stridsutbildningen, blev det film igen. Jojje tyckte att ljudfilmen om exercis var trevligt framställd.

Under följande soldatkunskap hade sällskapet order att medföra var sin deklarationsblankett. Detta var helt till ingen nytta, eftersom ingen sak-kunnig person var närvarande.

Nu visade det sig att även vår furir Persson skulle mucka. Till den änden åkte Jojje, Wexel, Sollander och Pettersson upp i stan för att handla en lämplig avskedspresent.

De flesta av pojkarna gick till ett möte med underbefälsföreningen. Jojje och några andra lika-sinnade gick ner i instruktionsverkstaden och byggde på sina modellplan.

DET LJUSNAR OCH GÅR PÅ RÄTT HÅLL

Onsdagen den 7 februari finner Jojje att det blivit märkbart ljusare om morgnarna. Dagen börja-de med inre tjänst för furir Ulveman. Han höll sig borta och visiterade inte en ens.

Lappgubben Westin var vid dåligt humör. Jojje traskade iväg till sjukan och visade upp sin arm och fick en ny spruta som sved till ordentligt.

Efter middagen ställde pojkarna upp på Floragatans gård som vanligt. De fick marschera tillbaka till matsalen där de trakterades med ett föredrag som handlade om att de skulle vara nöjda med maten samt bruka bordsskick.

Jojje satt och funderade, kunde detta innebära att de inte fick gömma saker och ting i kamraternas soppa då de gick iväg att hämta dryckjum, eller att man inte fick tömma peppar- eller saltkar i någons ärtor, eller i lindrigaste fall gömma en skiva knäckebröd under sidokamratens portion med bruna bönor. Kunde

detta vara sant? Hur skulle Kanik komma över detta?

Det regnade då Jojje for hem på kvällen.

Torsdag den 8 februari bjöd på skjutning med pistol och K-pist. Jojje kom underfund med att hans K-pist träffade över måltavlan då han siktade under den. Han hade länge undrat var alla de kulhål som borde finnas på tavlan blev av. Jojje stod och blev våt om fötterna, marken var rena lervällingen.

Pojkarna hade köpt en reservoarpena till furir Persson på Pennspecialisten uppe på Södergatan. Wexell hade lämnat den till en furirkompis till Persson som i sin tur överlämnat den till Persson.

Furir Persson trädde fram inför sin grupp och tackade för presenten och sa att det dröjde ännu litet innan han skulle sticka sin väg.

Det blev ansatsvis språngmarsch hela vägen hem från skyttet med pistol och K-pisten, som hade samma träffsäkerhet som en trädgårdsslang med stril.

Ulveman älskade att springa, det hade varit bättre om han sprungit ensam hem, tyckte Jojje. Pojkarna blev svetta och mörbultade av alla prylarna som hängde och dinglade och slog på dem.

Eftermiddagen fylldes ut med verkstadsjänst. Jojje hade fått en god och ihållande förkylning med tillhörande snuva.

Fredagen den 9 februari började med överläsning av soldatkunskapen, sedan motorlära, inget av vikt passerade.

Efterföljande stridsutbildning artade sig på hyggligt vis. Grupp ett skulle försvara tallungen vid järnvägs korsningen över Vattenverksvägen där Södra Bulltoftavägen mynnar ut. Grupp två och tre skulle anfalla från var sin sida, medan grupp fyra skulle anfalla och uppehålla fienden framifrån.

Jojje tillhörde grupp fyra och tyckte inte planen var så bra, blottade som de var. Det blev också svårt att hålla gruppen vid liv.

Efter detta var det grupp fyra som skulle försvara tallungen. Den var omgärdad med taggråd och skulle forceras. Jojje och hans kamrater fick ordentlig användning av sina ålning-medelst- hasning-kunskaper. De "sköt" ner samtliga från de övriga grupperna, blev våta och leriga men sken som solar.

Lördagen den 10 februari började med vapenvård på logementen. Vapnen visiterades, översten var i våningen inunder, så furiren var nervös och

stirrade som en skrämmd häst.

1852 Christensson hade sopningen på luckan och gick omkring och sopade där det behövdes, och svor och dundrade medan han sopade. Just i detta ögonblick seglade översten in på luckan tätt följd av fänrik Lithner.

Krister fann sig, anmälde sig och vad han höll på med samtidigt som furir Persson vrålade "Givakt!" så både Krister och Zacke hoppade upp i luften.

Översten spatserade omkring och tittade på logementet, han tittade in på dass och i garderoben, som om han tänkte överta lägenheten. Pojkarna stod spända, deras ögon följde den väldige som om de väntade att han skulle explodera i vilket ögonblick som helst. Han muttrade med Westin om dennes skidstavar och med Sollander om dennes privata och kronans skidor.

Westin och Sollander hade släpat ned sina skidgrejor från sina hem i södra Lappland. Zacke synade dem och brummade något obegripligt.

Efter några minuter, som verkade som en liten evighet, passerade översten med uppvaktning åter tröskeln från logementet och ut i trappan, och samtliga luckebor kunde andas ut.

Pojkarna fick precis två minuter på sig för att klä om för uppställningen till bad. Överste Zachrisson var med på badet, han kom först dit tack vare cykeln, och fick se pojkarna utföra en liten kapp-simning. Det visade sig att han både kunde skämta och skratta.

Tillbaka på förläggningen blev det inre tjänst före permissionsuppställningen. Jojje hade nattpermis och vandrade hem. På eftermiddagen köpte Folke och Jojje biljetter till Hipps revy för kronor 2:75 per styck. Det kunde sannerligen inte bli så mycket till platser för den summan, och denna förmodan stämde med räge.

De blev placerade på balkongen högst upp under taket, längst till vänster, så långt det gick att komma. Satt de ned såg de absolut ingenting av scenen, försökte de stå upp hindrades detta av det lutande taket.

De hade en liten chans att se den högra delen av scenen om de i hukande ställning turades om att sticka fram sina huvuden. Däremot hörde de alldeles förträffligt bra.

Spektaklet var slut vid elvatiden. Folke gick direkt till förläggningen, men Jojje hade ju nattpermis.

Vid skjutningen med K-pist **måndagen den 12 februari** blev det ett mycket dåligt resultat för Jojje, som helt tappat förtroendet för detta slag av

puffra. Däremot var resultatet positivt beträffande hans calmettvaccination.

Efter middagen fick Jojje reda på att han hade tio poäng i materialläran och ledde ligan, i flygplanlära blev det endast 9,4.

I den följande gymnastiken utmärkte sig Wexell och Christensson. Pojkarna hade mycket roligt åt deras galenskaper.

På kvällen var det livat värre på luckan. Pojkarna spelade och sjöng. 63 Nilsson trakterade sin mandolin. 144 Pettersson berättade att han kände en bonde i Kanik som hade två hundar, den ene kal-lade han Konjak och den andre Wichy-vann'. Då han ville att båda hundarna skulle komma ropade han bara, "Grogg!"

Onsdagen den 14 februari skulle börja med gymnastik i Kirsebergsskolans gymnastiksal. De blev genast avbrutna av vaktmästaren, som beklaga-de att gymnastiksalen hade blivit dubbelbokad. Det blev långrast.

Under exercisen övade pojkarna i tagande av befäl. 1852 Christensson lockade naturligtvis fram rungande skrattsalvor. På eftermiddagen samlades deklara-tionsblanketterna in.

Jojje markerade under skjutningarna **torsdagen den 15**. En B18 bombare startade och landade litet då och då. Under verkstadstjänsten börjar Jojje slut-putsa sin faste nyckel.

Fredagen den 16 blev det besiktning av pistolpiporna, det blev +1, +0. Under eftermiddagens inre tjänst låg furir Persson och den nye furiren Karlsson inne på Fredrikssons och Johnssons sängar i det lilla rummet och vilade. Detta hade inte gått med den gamle furir Karlsson. Jojje hade order att försiktigt knacka på dörren om fänriken skulle dyka upp.

Det blev reklamation på städningen. Åberg bringa-des att erkänna att de inte flyttat fram skåpen och städat där, utan chansat. Åberg och Sollander fick hjälpas åt att rätta till detta medan Jojje och Westin hämtade tvätten.

139 Stampen Karlsson, som flyttat över till den värnpliktiga skaran, hade denna morgon klockan 07⁰⁰ lyckats med bedriften att ställa en J20 på nosen under varmkörningen.

Man kunde ju lätt tänka vilken uppståndelse detta medförde. Följde man instruktionerna behövde ald-rig detta hända.

Måndagen den 19 kom inte furir Anderberg till materialläran. Det blev överläsning under furir

Perssons överinséende. Kanik Pettersson satt och simulerade snarkningar. Ibland hördes någon stilla jamning från hans håll, följt av dova, dämpade fnissningar.

Under **tisdagen den 20** var mekanikerna ute på flygstationen och tittade på landningsställena och deras infästning på J22:an. Luckorna för ställena var ett kapitel för sig med sina wires, trissor, styrkur-vor, hävarmar och stag

En tjugotvåa var ute och rullade planlöst hit och dit på fältet under starkt motordån.

Efter middagen blev det stridsutbildning, där det gällde att resa och riva ett logementstält med en slags plåtkamin med sitt skorstenrör som mitt-stolpe. Jojje tyckte det såg mysigt ut, men ville inte bo i det uppe i Norrland i snö och trettio graders kyla, som så många grabbar fått göra.

Under motorläran underhöll fanjunkare Jönsson med historier från sin mekanikertid. Även här framkom att man haft ett litet helsike under de svinkalla vintrarna norrut, bl a med motorernas stelnade smörjoljor. Det var både intressant och lärorikt att höra vad erfarenheten hade att säga.

På kvällen, på luckan, medan grabbarna spelade kort och slog i bordet, berättade Stampen ingående hur det hade gått till då han jordslog sin J-tjuga.

På **onsdagen den 21** kände sig Jojje långt ifrån bra. Förkylningen hängde i. Grabbarna på luckan hade bundit ihop ändarna på hans filt med en kät-ting vars knut han snabbt löste upp, och förpassade kättingen ut genom det franska fönstret.

Under skjutningen i Husie sken solen skyttarna rakt i ögonen, så de hade svårt att upptäcka måltav-lorna. Resultaten blev därefter. Det var mycket dyigt på marken.

Under motorläran fick Jojje förklara brytarmeka-nismen i ett tändsystem för fanjunkare Jönsson. Läraren till materialläran kom inte. En av pojkarna sprang iväg till lärar-rummet. Plötsligt dök furir Persson upp som passare.

Furir Ulveman hade kommenderat språngmarsch hela vägen ut till flygstationen där pojkarna fick ta en titt på J22:ans sporrhjul under ledning av fänrik Lithner som själv ledde truppen tillbaka. Han var i eget intresse restriktiv med språngmarscher, han måste ju själv springa med.

På eftermiddagens stridsutbildning fick man ta en stor del av flygfältet i anspråk. Fänrik Lithner redogjorde för förutsättningen: fältet anfördes av

fientliga styrkor, det var grupp två och tre, grupp-erna ett och fyra skulle försvara den stora gräs-mattan.

Samtliga marscherade ut till flygstationen och gjorde halt vid vakten. Ulveman och styrka två och tre begav sig åstad rakt ut på fältet. Fänriken och furir Persson med styrkorna ett och fyra - Jojje tillhörde nästan alltid styrka fyra eftersom hans efternamn började på T - sprang bort till kort-hållsskyttebanorna.

Där utplacerades Wexell, Jojje, furir Persson och ett mausergevär med lösa skott. Christensson och Åberg beordrades upp på en liten kulle för att hålla utkik, medan resten av sällskapet låg bakom kullen beredda till försvar.

Fullt synlig kom så den lede fi marscherande ut från en gård, och promenerade ut på fältet där de delade på leden och spred sig,

Wexell och Jojje rapporterade med jämna mellan-rum vad de såg. Fortfarande var fienden på långt håll, men pojkarna hade goda ögon. Christensson och Åberg uppe på sin kulle, hade syrliga kommen-tarer om fiendens trupprörelser. Grupp fyra låg i ett skyddsvärn, och hade de bästa förutsättningarna till försvar.

Furir Karlsson grupp stormade fästet då de kom-mit tillräckligt nära, och alla var fullt överens om att de blev nedgjorda till sista man.

Slutfasen var över på några minuter. Fänriken höll en kort redogörelse, därefter blev det marsch hemåt. Jojje gick och tänkte på då han och pojkarna i gården på Kungsgatan 36 lekte indianer och vita, det hade nästan gått till på samma sätt, det här hade varit ännu trevligare.

Framme vid Beijers park for fan i fänriken. Han kommenderade pojkarna in i parken. Där erhöll de litet extrautbildning i att ta sig smygande fram i ter-rängen. En del av pojkarna behövde nog lära sig detta.

De fick hukande ta sig fram från träd-stam till träd-stam, och springa mellan buskagen och handlöst kasta sig på marken då de kom fram. Hela tiden måste vapnen skyddas.

Nästan hela parkområdet togs i anspråk för övningen. Det var annat än att ligga i ett värn och vänta. Jojje tappade förstås ett av sina pistolma-gasin, och måste i stridens hetta gå tillbaka och leta efter det. Han hittade det strax intill kaffébyggn-aden.

Stämningen hos truppen flygsoldater som marscherade förbi alla de gamla husen på Norra Bull-toftavägen var god, även om de hunnit bli ganska trötta i benen.

Jojje putsade och gnodde på sin faste nyckel under verkstadstjänsten. Det hade blivit en dyr

nyckel om den skulle betalas med gängse timlön.

Efter en dubbelsats med "kulsprutevälling och pansarplåt", gick Jojje på sin vakttjänstgöring, den-na gång flygstationsvakten, post nummer tre, den på plattan.

Hundberedskapsmannen var en trevlig prick som spelade banjo och sjöng. Jojje gick vakt mellan nio och elva samt mellan tre och fem, två gånger om dygnet.

Jojje hade hund med sig under båda nattpassen. Hundmannen hade släppt ut hundar i alla hangar-erna, det morrade och gläfsste där inifrån då Jojje passerade med sin snälle vovve, colliern Lord.

Jojje hade den stora madrasserade vaktkappan på, tung som en vaktkur. Hade han ramlat omkull iförd denna, hade han inte kunnat resa sig igen för egen maskin.

Det glimmade några lampor högt uppe på hangarfasaden, de lyste knappt upp sig själv. Det var kolsvart bortöver plattan och ut över det stora fältet. Förutom det sporadiska gläfsset från hangar-erna, hörde Jojje endast vinandet av den ständiga småblåsten.

Lord vände sig om som för att leka med Jojje. Han drog baklänges i kopplet med den påföljd att plötsligt stod Jojje där med kopplet med det tomma halsbandet i sin hand.

Halsbandet hängde och dinglade i kopplet. Jojjes första tanke var att denna jycke skulle han knappast få se mera. Den skulle allt sätta iväg hem eller någonstans, men Lord stannade snällt en liten bit ifrån. Jojje talade vänligt till den och kunde gå fram och slå benen om den och klämma fast, medan han åter krängde på halsbandet och drog åt det litet bättre.

Lord var en vacker hund, rasen var egentligen en skotsk fårhund. Den var snäll och Jojje kom i stort bra överens med den.

Jojje hade en del arbete med att förmå jycken att följa med på turerna i mörkret. Kantänkas var den mörkrädd. Jojje hade skarpa skott i sitt pistolma-gasin, han behövde bara göra mantelrörelse så var pistolen klar. Han var inte det ringaste rädd, och hade inte dragit sig för att använda pistolen om det skulle behövas, men han visste att han först måste ropa, "Halt, annars skjuter jag!", innan han fick smälla av sin puffra.

Det ålåg denna postering att hålla fyr i spisen utanför beredskapsbussen, som stod uppallad längst bort närmast stan. Ett rörsystem från spisen värmdes upp inne i bussen. Jojje rörde om i fyren och stop-pade in några vedträn då han tyckte det behövdes.

Natten gled över i **fredagen den 23 februari 1945**. Jojje och vaktmanskapet samt beredskapsper-sonalen åt i marketenteribaracken. En hästskjuts kom med maten i plåtlådor av rostfritt stål från restaurang Malvia på Kirsebergs torg.

Under dagen kom 144 Pettersson springande och skulle anmäla sig för vaktchefen. Därpå sprang han tillbaka igen till lektionssalen i Kirsebergskyrkan där furir Ulveman och volontärskolan satt och vän-tade med glada miner.

Pettersson hade hittat på något av sina ibland litet malplacerade infall. Ulveman hävdade med be-stämmdhet att straffexercis var helt avskaffat, men litet extra övningar och träningspass kunde sitta bra vid vissa tillfällen. Ulveman var denna gång så finurlig, att han slapp att springa med själv.

Ute i arrestlokalen satt en fånge. Det var en kille som hade varit full och kommit i slagsmål på Arena, där han t o m hade klämt till en polis. För detta hade han fått i belöning, tio dagar i eget rum med fri rumservice och helpension.

Vaktchefen var bra och tog sitt ansvar. Under passet tre till fem på eftermiddagen blev det larm för flygberedskapen, men ingen kärra kom i luften på grund av det "låga taket", det var dimma och dålig sikt.

Jojje försökte hålla sig borta från baksidan av flygplanen medan de varmkördes. Han hade vid ett tillfälle struttat fram bakom dem, och haft svårt att hålla styr på benen som ville blåsa bort. Dessutom ville han undvika att inandas blyavgaserna.

Den som skulle gå på Jojjes sista pass för dagen kom drällande en kvart för sent. Innan sista passet hade Jojje varit med om att skura golvet i vaktlokalen.

Golvet på toaletten var lackerat med en sorts kristidslack som aldrig torkade ordentligt, utan ständigt påminde om senare tiders tejp-klister.

Det regnade då pojkarna gick av vakten. På logementet hade pojkarna skakat Jojjes filtar och bytat innehållet i hans madrass. Jojje var tacksam för detta, men hade ett väldigt jobb innan han fick ordning på krollsprinten igen, så hans groppar kom där de skulle.

På **lördagen den 24 februari** kom det två nya killar till Jojjes grupp. det var de två signalisterna Johnsson och Fredriksson som hoppat av signalist-utbildningen. De bodde sedan tidigare på samma lucka som Jojje, så förändringen blev

inte så stor.

Tisdagen den 27 februari 1945. Fanjunkare Jönsson höll i materialläran och likaså i den följande motorläran, fänrik Lithner i flygplanläran för att överfurir Anderberg var sjuk.

Under exercisen övade pojkarna i tagande av befäl, det tyckte Jojje var riktigt trevligt.

Efter middagen kom gruppen överens om att inte maska på något sätt, det hämnade sig alltid. Men ändå spelade Pettersson över då Westin förde befålet, och hade kommit på den i och för sig tokiga idén att ha gruppen att krypa uppför en kulle.

Vid en dunge blev det kommenderat "Från marken försvinn!". Jojje och Westin råkade välja samma träd att kliva upp i. Jojjes K-pistpipa med sitt sikte, råkade på något vis rispa Westin i ansiktet så blodvite uppstod.

Jojje talade om att han hade plåster hemma på förläggningen. Båda pojkarna utgick och Jojje marscherade iväg med den sprickfärdige Westin för omplåstring. En SAAB S17 kom sniffande på låg höjd och påkallade pojkarnas intresse, så allt ändade i kamratligt samförstånd.

Denna dag lämnade vicekorpralernas omtyckte skolchef fänrik Åkerman flottiljen med sitt flygplan för sista gången. Han skulle aldrig komma att åter-finnas sedan han försvunnit ut över Hanöbukten på ett spaningsuppdrag.

På **onsdagens** skytte fick pojkarna träna att skjuta på känsla, med vapnet mot höften. Detta var inte det allra lättaste, konstaterade Jojje efter en kort stund. K-pisten sprutade iväg kulorna efter eget behag. Jojje åkte även nu på markering.

Furir Ulveman anförde truppen hem, och medan truppen passerade tvärs över flygfältet, frågade Stockholm hur det kunde vara, att de inte fick någon språngmarsch hem. Det var antagligen därför de fick det. Westin kikade snett på Stockholm och sprang och muttrade något som lät som en mycket hotfull besvärjelse på samemålet.

På andra änden av fältet startade Fokke Wulfen 190, som hade stått borta vid "Bomben", tillsammans med de andra tyska planerna. Nu utförde den några enklare luftkonster medan den cirklade över fältet. Pojkarnas och befälens huvuden snurrade nyfiket med i svängarna.

Efter den sista svängen planade det ut och gick ned mot fältet för landning, dock utan att landnings-stället var utfällt, som annars är

brukligt. Här kan man dra två slutsatser, antingen hade man förbisett denna detalj, eller så var det något mankemang någon-stans i landningsställsmaskineriet. Troligtvis- och förhoppningsvis - det sistnämnda.

På kvällen då Jojje kom hem från sin permission, och kom förbi vicekorpralernas näste närmast Vattenverksvägen, satt de mitt i natten fullt på-klädda och spelade kort.

Torsdagen den 1 mars. Materialläran denna dag leddes av en för Jojje ny förmåga, den långe smale, ljuse sergeanten Nilsson, sergeant 142 Gunnar Nilsson, helt vanvördigt "Balling" kallad. Sergeant Nilsson hade varit furir då han kommit till F10, nu var han sergeant.

Han undervisade i hållfasthetslärans grunder och talade om stort och litet sigmatecken, och om drag-, tryck- och böj- och brotthållfastheter, och om så-dant som en tekniker bör känna till för att vara en riktig tekniker.

Vid kvällens sedvanliga ärtor- och fläsksupé, dök det upp nya frasiga, tunna pannkakor på tallrikarna. En angenäm bekantskap.

Jojje var hemma ett tag på kvällen. På vägen tillbaka till förläggningen träffade han på en av de värnpliktiga flygsoldaterna, denne berättade att kap-ten Norlin hade ställt upp hela korpralskolan på Solgatan och skällt ut dem efter noter för den där uppesittanatten.

På **fredagens** morgon purrades 144 Kanik klockan halv sex. Han skulle iväg till sin broders bröllop och hade således permis.

Det blåste så illa under exercisen att fänrikens huvudbonad tog en alldeles egen liten flygtur. På eftermiddagen lämnade pojkarna in sina skidor och stavar till sergeant Olsson, som tog emot dem på Floragatans gård. Jojje hade överhuvudet taget inte haft dem på vid något tillfälle.

Måndagen den 5 mars. Under den två timmar långa motorläran för fanjunkare Jönsson, berättade han om hur han hade burit vatten till ett gammalt flygplan med vattenkyld motor, så han därefter kunde gå rak och plocka lingon.

Tisdagen den 6 kom inte läraren till materialläran, utan en av grabbarna fick springa iväg och hämta honom. Under tiden lärde Sollander Jojje de enklaste reglerna för räknestickans användning.

Efter en stund kom sergeant Nilsson, elegant och litet högdragen som vanligt. Här hör det till bilden att denne sergeant Nilsson i grund och

botten inte var det minsta högdragen då pojkarna väl hade lärt känna honom. Han var en mycket rejäl person, men förde sig som en generalmajor kunde tänkas föra sig, och bar upp sin uniform med stolthet. Sergeant Nilsson hade suttit på mässen och druckit kaffe och visste inte ett smack om pojkarnas schema.

På kvällen, då Jojje kröp ner i sin brits märkte han ganska omgående att det var något skumt med bäd-den. Den visade sig innehålla en del metallföremål som Jojje genast avlägsnade. Det var Åberg som hade drabbats av någon sorts tvivelaktig skämtlusta, och genomfört upptåget.

Jojje lade sig tillrätta i sin sanerade bädd, medan Åberg var fullt, för att inte säga fult, sysselsatt med att preparera 144 Kanik Petterssons bädd.

Jojje tyckte inte att skämtet med de ganska skarp-kantade metallbitarna var så lyckat, utan kunde diskret via teckenspråk få Pettersson att förstå att det stod något extra till med hans bädd.

Jojje sov som en stock, trots att det var överflygningar med allierade plan som antagligen hälsat på i Köpenhamn. Luftvärnet hade kvicknat till och bras-sat på i känd stil.

139 Stampen Karlsson hade fått fyra dagar i buren och åtta tusen kronor i ersättningsskyldighet för att han kvaddade J20-maskinen. Dagarna i arresten var redan avräknade.

Torsdagen den 8 mars. Under motorläran i instruktionsverkstaden tittade pojkarna på en propellerväxel.

Sedan blev det sedvanlig materiallära och flygplanlära i kyrkan, där översten tittade in och satte sig i en ledig bänk. Fänrik Lithner blev påtagligt nervös och ändrade tonfallet. Översten frågade 144 Pettersson om han var närsynt, Pettersson höll på att trilla ur stolen då han intog någon sorts sittande enskild ställning och ropade, "Nej, överste!"

Allt avlöpte till belåtenhet, och alla andades ut då översten stängde dörren från utsidan. Konstigt nog kände inte Jojje någon märkbar nervositet inför vare sig kapten Norlin eller självaste överste Zachrisson. De var inte kannibaler någon av dem. Smågeneralerna med furirs rang och än mera värdighet var betydligt värre.

Efter middagen var det grupperna tre och fyras tur att komma ut på flygstationen och titta på J20-jaktplanet i verkligheten, och dessutom störtbomb-flygplanet B5. Pojkarna fick även prova på hur det kändes att vara klädd i fallskärm.

Det blev språngmarsch tillbaka till förläggningen, där man sedan hämtade ut ransoneringskort på Solgatans expedition.

Under **fredagen den 9** höll fänriken flygplanlära. Under dessa lektioner ritade han på tavlan upp alla systemen som ingick i jaktplanen, och pojkarna satt vid sina bord och ritade av dem i sina skrivböcker allt efter förstånd och färdighet. Fänrik Lithner gick på så sätt igenom planens olika komponenter, kropp-, ving-, sporrhjuls- och huvudlandningsställskonstruktioner.

Först gick han genom J20, Reggiane 2000 Falco 1, som hade importerats från Italien. Därefter gjorde han samma genomgång av J22:an, som var ett svenskbygge kring en från den amerikanska firman Pratt & Whitney licenstillverkad motor med beteckningen TWC-3. Vad som inte framkom här var, att Sverige köpt över hundra sådana Twin Wasp-motorer av tyskarna, som dessa helt enkelt snott som krigsbyte i Frankrike.

Flygplanet byggdes på Flygförvaltningens flygverkstad i Stockholm, Bromma, samt på Centrala verkstäderna i Arboga, CVA. Planet innehöll 17000 st delar, och mer än 500 svenska underleve-rantörer hade fullt sjå att få ihop leveranserna.

Jojje var salig då han fick syssla med flygplanen. All den här stridsutbildningen tog han med jämn-mod, den kunde han ha betydligt större nytta av än att gå i takt och hålla den absoluta rättningen, att göra vänster och höger om, och att ha alla knap-parna knäppta. All denna exercis endast för att det skulle se bra ut för skattebetalarna, som till syvende og sidst fick stå för fiolerna.

Under stridsutbildningen orienterade fänriken om provet som skulle gå av stapeln under morgon-dagen. Gymnastiken under furir Persson urartade till ett förstklassigt spex.

Lördagen den 10 mars. Alla städade och fejade på luckan. Jojje lånade ut sin faste nyckel och sin skiftnyckel till vicekorpralen Ekeroth. Antagligen hade han något fuffens på gång.

Provet bestod av en cykellöpning till vägkorset vid Nordaná och tillbaka igen. Jojje trampar iväg precis klockan 08⁴⁰ och har Lihtner i kattögat hela vägen fram till korsvägen, där blev rollerna ombytta. Jojje kom i mål halv tio prick.

Måndagen den 12 mars. Jojje sopar på morgonen medan de andra gossarna sprattlar på i

exercisens virvlar. Under verkstadstjänsten arbetar han på sin B17, och på kvällen var det sista gången för säsongen med modellbygget nere i källaren.

Under dagen landade en amerikansk Liberator—bombare. Besättningen kommer ner hel och glad på moder jord och stuvas in på Floragatan 12.

Tisdagens skjutning skedde med pistol m/40 på korthållsbanan vid flygfältsgränsen, nästan halvvägs mot Bomben. Översten hälsade på ett tag. Fänriken hade iscensatt en liten fälttävlan. Medan pojkarna sköt, hade furir Persson kommenderat Krister att leda exercis med pistolerna. 1852 kommenderade gruppen:

-Plocka fram pistolen!

-Så kan ni väl inte säga! invände furir Persson.

Kristensson försökte igen,

-Pistol fram!...Fram med pistolen!...Ut med pistolen!

Slutligen kom,

-Pistol ut!

Persson fick lugn i sinnet. Sedan fortsatte Krister,

-Pilla ut magasinet!

Allmänt léende. Persson som var uppifrån landet, och använde de där omöjliga tungspets-ärren, sa som det skulle heta.

Kristensson kommenderade,

-Ta bott magasinet!

Nu övergick léendena i öppet skratt.

Under de fortsatta övningarna i krypning och ål-ning försvann ett av Jojjes pistolmagasin för gott, fast att två grupper senare finkammade området. Jojje sköt bedrövligt, endast tolv poäng av tjugo möjliga.

Efter att ha plockat upp, och noga räknat hylsorna, marscherade sällskapet tillbaka till förläggningen.

Jojje gick på kasernvakten på kvällen, post 1, avlösning 3. Furir Ulveman var vaktchef. Han var närvarande ytterst litet, och borta sex timmar i ett sträck under natten. Jojje hade för sig att sådant var straffbart.

Då vakttjänsten var slut, och Jojje kommit tillbaka till förläggningen, kom han underfund med att han glömt att lämna igen det skarpladdade magasinet till vakten och fick låna Åbergs cykel för att ta sig dit.. Westin muttrade att han lika gärna kunde fått skotten, utan att skänka en tanke åt den kalabalik och räfst det skulle bli, då man kommit underfund med att det

saknades smällare i vakten.

Torsdagen den 15 var det stridsutbildning i Beijers park med gasmask.

Pettersson pratade förstås strunt och måste anmäla sig för fänriken. Orden hade obehärskat rullat över 144:ans läppar. Vissa andra av pojkarna var otroligt tystlåtna, så i det stora hela kunde det jämnas ut sig med pratet.

Under övningarna var det nu Johnssons tur att be-kanta sig med innehålllet i vissa buskage. Han hade rullat sig i en präktig, lagom lös hundlort, eller var det månne någon människa som begagnat busken för sina ändamål. I varje fall spred han dofter som inte tillhörde denna världen. Han fick inte gå med i ledet tillbaka till förläggningen.

144 Pettersson hade frågat furir Persson hur de skulle behandla fienden. Persson hade oförsiktigt svarat att han kunde ju slå den i huvudet med pistolkolven. Pettersson tog Persson på orden och drämde till fienden Åberg. Det blev faktiskt en fullt syn- och kännbar bula i Åbergs panna.

Efter middagen blev det Jojjes grupps tur att komma ut till flygstationen och joxa med flygplanen. De fick lära sig att tanka ett flygplan under fältmässiga förhållanden, genom att pumpa bensin-en direkt från ett fat med en s k "rickepump", Allweiler-pump.

De fick även lära sig att sätta ett kapell över flygplanen, och att rulla dem ut och in i hangaren. Kapten Norlin och överfurir Anderberg, som hade ansvar för att flygplanen gick att använda, hade delade meningar om övningarna, och servade höga toner till varandra.

Fredagen den 16 mars. Fänrik Lithner kungjorde på Floragatans gård att samtliga på skolan skulle var med under minnesgudstjänsten efter fänrik Karl Lennart Åkerman som var och förblev borta. Han plockade även ut några jämnlånga pojkar som skul-le ingå i fanvakten.

Pojkarna hade blivit förstämnda då de fått reda på att Åkerman hade försvunnit, de tänkte på hans närmaste släkt, men kom fram till att hade någon valt jobbet som jaktplanspilot, så stod denna person strängt taget redan med ena benet i graven.

Under flygplanläran talade fänriken om morgon-dagens marsch med åtta kg jordpackning i gas-maskväskan. Vandringen skulle omfatta två mil.

Litet senare skrev Jojje ut en blankett angående sitt förlorade magasin och försökte lämna in detta

till sergeant Olsson. Han nekade att ta emot den, i stället fick Jojje skriva ut en reparationsedel på en läskstång. Det blev litet underliga vägar, men Jojje fick ut sitt magasin, hur nu detta kunde vara.

Under tiden Jojje stod och väntade på sitt magasin, stod han och lyssnade på, och begrundade ett försvarstal som korpral Jönsson höll - fanjunkare Jönssons yngre broder. Han hade råkat skjuta fänrik Andgren i benet med sin pistol under dagens skjut-ning. Jönsson ömsom låg på golvet, och ömsom stod upp och fäktade med armarna, och gick på för att visa en uppmärksamt lyssnande kapten Krook hur han hade burit sig åt. Jönsson var i andra andningen, svett och röd och med håret på ända.

Första gåmgen Jojje hört namnet kapten Krook, tänkte han på namnen i Skattkammarön, men denne kapten Krook hade ingen krok att fäkta med, han var inte ens enarmad.

Hur rättegången slutade fick Jojje aldrig kläm på. Men inte hade det väl varit Jönssons mening att sätta en kula i benet på fänrik Andgren, frågan var väl hur pass vårdslös han kunde bedömas ha varit.

Efter middagen, tio över ett, var det proklamerat uppställning i andramundering med vapen – pojkar-na förfogade inte över någon förstamundering. De fick ut fina vita handskar, Jojjes handskar var i min-sta laget.

Marsch bort till kullerstenarna på Solgatan där fänrik Lithner mötte upp, uppiffad och fin. Han befallde att truppen skulle marschera tillbaka till förläggningen och lägga av pistolerna. Furir Rosengren tog befälet. Pojkarna tog trapporna med två, tre trappsteg åt gången. Sedan gjorde de åter rättning vänster på gården.

De fick då order att de skulle lägga av axelrem och livrem också. Pojkarna frustade uppför trappan igen. Ny rättning vänster.

Ny kontraorder, furir Rosengren såg litet generad ut. Livrem och axelrem skulle bäras. Pojkarna rusa-de inte fullt så entusiastiskt uppför trappan längre. Ny marsch till Solgatan. De vita handskarna bar invändigt tydliga spår av trappans icke helt väl-putsade ledstänger.

Pojkarna embarkerade lastflaken på ett antal last-bilar. Jojje tittade på sina handskar där han satt på flaket, utanpå var de faktiskt fortfarande vita.

Färden gick till Lomma kyrka. Här blev pojkarna uppställda i rad intill varandra på var sin sida om mittgången i kyrkan och tillsagda att hela tiden stå i "Givakt". Ceremonin varade i en

och en halv timma. Larsson blev efter en tid helt vit i ansiktet, och måste beredas plats i bänken vid vilken han stod. Det dröjde inte lång stund förrän även Yman visade samma symptom och måste placeras i en annan bänk.

Minnesgudstjänsten var mycket högtidlig och kyrkan var full med folk och vackert smyckad med blommor. Olika civilpersoner såväl som represen-tanter för flygvapnet höll tal.

Till slut blev det åter embarkering av lastbilarna för hemfärd, och klockan fem var pojkarna tillbaka på Solgatan igen.

Innan Jojje begav sig hem den kvällen, fyllde han sin gasmaskväska med jord. Först klädde han in väskan med tidningar. Folke gick på kasernvakten post nummer ett, så han visste vad han skulle göra den natten och påföljande dag.

Så blev det **lördagen den 17 mars**. Klockan 07²⁵ var det uppställning på gården. Uppställningen blev en halvmesyr, alla fanns inte på plats. Dageleven fick sina fiskar varma och en prick.

Jojje hade i varje fall hunnit i tid. Han bar sin lilla "söta" blå, virkade, solfälda kalott med den runda tofsen mitt upp, på huvudet. Ingen tänkte närmare på Jojjes klädsel, det fanns inte en normalt klädd människa inom synhåll. Truppen startade marschen en kvart i åtta med de åtta kilona jord på ryggen. För att få godkänt måste pojkarna vara tillbaka före en kvart i elva. Sträckan var densamma som Jojje hade knegat iväg på med sin cykel förra lördagen, då han tävlat med Lithner, som han "lät vinna".

En del av pojkarna var nervösa, eller rent av över-ambitiösa, och sprang litet då och då. Jojje och de andra längre gossarna tog ut stegen ordentligt och slapp tillgripa sådana ytterligheter.

Den värnpliktiga styrkan marscherade om volon-tärerna mest för att det skulle så vara. Ganska snart började ett litet skoskav uppträda på Jojjes vänstra lilltå. Det gjorde sig mer och mer påmint, tills blåsan gick sönder och det onda släppte.

Jojje och hans kamrater var i mål klockan 10²⁵, således med god marginal. Det hade inte funnits någon anledning att överanstränga sig. Vid kontrollvägningen av jordmassorna i väskorna, befanns att flera av pojkarna gått och kånkat på över 10 kg jord.

Fanjunkare Jönsson marscherade iväg med pojkar-na till Rörsjöbadet för den sedvanliga tvagningen. Nu var de reglements-enligt klädda.

Det blev ingen permissionsuppställning, utan

fänriken ropade endast upp dem som hade permis-sion. Jojje åkte hem i sällskap med MAI-Pettersson som linkade litet, han hade minsann fått skoskav även han.

Under **måndagen den 19** gymnastik på Österportskolan, var överste Zachrisson närvarande. Efter gymnastiken berömde han volontärerna – näs-tan. Han uttalade sitt gillande i mycket försiktiga ordalag.

Tisdagen den 20 mars. Under luftskyddstjänsten svor pojkarna över de häftiga övningarna med gasmask på. Fänrik Lithner var ilsken av någon anledning.

Vaktlistan hade kommit upp och Jojje var upp-tagen som reserv. Men Johnsson, som var uttagen till vaktjänst, hade ansökt och fått permis för att se boxningar i Kristianstad, varför Jojje fick hoppa in i hans ställe på hangarplattan, post tre, avlösning två.

Hela resten av förmiddagen gick åt för skjutning och handgranatskastning med en stackars misshand-lad attrapp. Skjutning företogs med den misslyc-kade K-pisten som endast träffade där den själv ville.

Jojje gick på vakten klockan nitton, Fredriksson var vaktchef ställföreträdare. Då Jojje gick på sin post slog han sina lovar runt en stor B3:a som stod tjudrad invid fältgränsen. Det hade stormat hela dagen och fortsatte hela natten. Det ville till att planet var ordentligt tjudrat.

Under nattpassen hade Jojje en bulldoggsjycke att hålla reda på. Den påminde litet om Westin på något vis. Den stod stadigt på marken, som en liten rokokobyrå, men den var inte ovillig att röra på sig. Jojje måste ägna hela sin uppmärksamhet på djuret, så det inte for iväg som Lorden hade gjort. Detta var en sådan hund som alltid brukar avbildas med en bit byxtyg i ena mungipan.

Det var beckmörkt på natten, så Jojje kunde inte se B3:an som stod där ute i mörkret. Han upptäckte den knappast förrän han stod under ena vingen. Däremot hörde han på långt håll hur det ven i linorna som B3:an var tjudrad vid marken med. Jojje högg ved och lade i traven vid bered-skapsbussen, så gick den tiden.

Ringklockan från posteringen vid grinden var i olag, så ingen hörde då den stackars vaktposten stod där och vrålade sitt "Iiiii gevääär!" helt förgäves. Vaksällskapet kom ut 15 sekunder för sent.

Annars förflöt vaktjänsten utan anmärkning. Jojje antecknade att nu hade han gått vakt i 56

timmar.

På eftermiddagen **fredagen den 23:e** under uppställningen till vapenvård, tog kapten Norlin till orda och berättade för killarna att de inte kunde påräkna någon påskledighet, och att de litet senare skulle ställa upp i Solgatan för en större övning ute på flygfältet. Han angav tidpunkten.

Truppen marscherade sålunda litet senare ut till flygstationen och ställdes upp med sina K-pistar på hangarplattan. Det bästa sättet att nedgöra en fiende var att hålla K-pist modell Suomi framför dem, så hade de skrattat ihjäl sig.

Befälen lämnade av och kommandorden ven i luften. Jojje och hans vänner hade roligt åt en litet äldre fanjunkare i nästan ljusblå uniform.

Därefter blev det marsch till Beijers förbi översten, som vaksamt studerade pojkarna. Åter uppställning. Översten tog befälet och talade om för soldaterna att de gick för dåligt. De skulle hålla takt och rättning både i sidled och avstånd, och inte komma lullande som kolingar.

Översten förklarade att förutsättningen för övningen var, att hela F10 var bombat och alla flygplanen fördärvade, och att fienden hade besatt en viss sträcka ifrån Kungskullen till radiostationen.

Flygsoldaterna skulle anfälla fienden och göra slut på dem. Det blev en språngmarsch utan like runt hela fältet i solsken och damm. Jojje och hans kam-rater transpirerade rikligt.

Då uppdraget var slutfört och "fienden" nedkämpad till sista man - egentligen blev det ingen stridsmarkering alls, antagligen för undvikande av skador inom de egna leden - trädde åter översten fram inför den samlade menigheten och klargjorde meningen med uppdraget.

Jojje hade en helt egen liten teori, han misstänkte på goda grunder att översten ville se om hans sol-dater verkligen kunde röra på sig, om inte annat så fick de tillfälle till att göra detta nu.

Det blev åter marsch förbi översten, som själv sprungit med, och verkade vara litet tagen av ansträngningen även han. Nu tyckte översten att det såg betydligt bättre ut i leden.

Enligt djungeltelegrafén fick Jojje reda på, att hästkärnan med föda ut till flygstationen hade tappat ett hjul och buklandat. Hur föraren klarat sig framkom inte ur bulletinen.

Måndagen den 26 mars börjar med exercis som kan sägas vara en form av morgongymnastik.

Efter flygplanläran, uppställning med pistol, karta och kompass. Marsch lugnt och angenämt ut förbi korthållsbanan och upp på Kungsbacken. Väl komna upp dit blev det övning i att söka upp väderstreck och riktningar på olika ladugårdar och kyrktorn, och hus och skorstenar i stan. Det gällde även att försöka uppskatta avståndet, samt att försöka hitta föremålen på kartan.

De av pojkarna som inte var direkt sysslesatta med övningarna, låg makligt utbredda i gräset och sola-de. Efter en stund höjde 1852 Krister rösten,

-Fänrik, när får vi rast?

Jubel. Efter en stund vandrade gänget hem till middag. Det blev motorlära i två timmar på eftermiddagen, och gymnastik på Österportskolan lika länge.

Under **tisdagen den 27** blev det prov i exercis i Beijers. Pojkarna skulle en och en marschera en viss sträcka och under vägen göra marschanträde, helt om marsch, vänster om halt och under tiden göra vapenföring med K-pisten.

Eftermiddagens verkstadsjänst var förlagd till flygstationen, där pojkarna hade fullt sjå med att resa ett stort verkstadstält. Några av pojkarna, däribland Jojje, blev uttagna att demontera vingarna av en B5:a.

Sista timman i det muntliga provet i luftskyddstjänst klarade Jojje dessbättre av sin fråga, men Falk åstadkom allmän munterhet då han svarade att gasmasken inte fungerade mot os. Det var sannolikt koloxid han menade.

På kvällen var Jojje med moder och firade kamraten Folkes 20-årsdag.

Under exercisen på **torsdagen den 29** kom Jojje och fänriken underfund med att Jojje inte skar någ-ra större lagrar som riktkarl. Han bytades skynd-samt ut mot den mindre Åberg, så grabbarna själv kunde se om de stod på linje. Det var nästan alltid Ahlquist eller Wiggo Brodin som gick i täten och bestämde takten, det blev bäst så. Man hade provat Jojje till det också, men han blev genast petad.

Pojkarna skulle hämta ut väskor till larmberedskapen från förrådet på Kirsebergsskolan. Detta tog sin rundliga tid. Under tiden blev pojkarna som stod där och väntade på skolgården vittne till, hur en hästkuse ute på Lundavägen blev

skrämd och stäppade och stegrade sig, gled och slant på och bröt av den ena skakeln på vagnen. Kusken hade fullt upp att göra med att lugna ned sin häst.

Fänriken samlade allt folket i dagrummet, och re-dogjorde i klara ordalag vicekorpralskolans engage-mang på beredskapsområdet under påsken. Stäm-ningen bland pojkarna var inte precis uppsluppen. De skulle genomlida såväl vaktjänst som brand-beredskap, och någon av dem skulle även placeras i brandbilen ute på plattan.

Fredagen den 30 mars fick 144 Pettsen infallet att svärta ned den sovande 1852 Krister med den svarta skokrämen i ansiktet. Han måtte ha sovit väldigt tungt, Krister, för han rörde sig knappast alls under behandlingen.

Nästa morgon tvättade sig Krister litet extra noga i ansiktet och gjorde ingen större affär av händelsen, till Petterssons stora besvikelse. Allt helt i onödan.

På morgonen **söndagen den 1 april** sprang Johnsson och Olsson ett varv i Beijers park som morgongymnastik. Där hittade de en katt som de tog med upp på luckan.

Tisdagen den 3 april blev det åter prov för fält-idrottsmärket. Proven utfördes ute vid korthållsbanan vid fältgränsen. Där fanns olika hinder som pojkarna skulle hoppa över och kliva under och balansera på, ja forcera på ett eller annat sätt. Någon brinnande ring att hoppa genom hade man förbisett.

Den höga hopspikade brädväggen som pojkarna hade att ta sig över, fruktade Jojje mest. Han provade några gånger, och kom över utan vidare. Då det var hans tur att utföra provet var han för trött och utpumpad, så han kom inte över. Ledningen hade sett att han tidigare forcerat planket några gånger och godkände honom.

Vid skjutstationen gällde det att springa från femtio till tjuugo meters avstånd, och avlossa fem skott mot lika många helfigurer. Jojje träffade alla helfigurererna precis i hjärtrakt.

Senare på dagen gick Jojje till vapenavdelningen med sin misslyckade K-pist. Då han kommit tillbaka från påskuppehållet hade han kommit underfund med att järnklumpen som for fram och tillbaka inne i vapnet under skottlossning, hade fast-nat. Han kunde inte få loss klumpen - "slutstycket" kallades den cylinderformiga klumpen egentligen - och hur

han än försökte lirka satt den fastklämd. Det hade hänt något. Troligtvis hade någon tappat K-pisten i golvet medan Jojje var på permis.

Vapenmästaren tittade på Jojje och undrade om det måhända varit en påskkärring som varit fram-me. Jojje hade inte tillräckligt hög grad för att drämma till med något bitande svar.

Vid den följande vapenvården uppe på logementet tittade furir Karlsson endast som hastigast i pistol-piporna, så hastigt att han inte ens märkte att skoj-arna 144 Pettersson och Wexell låtit mynnings-blecken sitta kvar.

Gymnastiken hade ersatts av fotboll. Jojje spelade back och höll sig undan så mycket han någonsin kunde. Fredriksson fick fotbollen i huvudet, över ögat, och kom plötsligt att känna sig olustig.

Torsdagen den 5 april. Under flygplanläran framförde fänrik Lithner, att han ville ha tolv unge-fär lika långa mannar för en fanvakt vid furir Erik Nordlunds begravning som skulle äga rum i Lund. Nordlund hade blivit nedskjuten i närheten av Hanöbukten av ett tyskt flygplan, en Dornier Do24, på grund av misstag skulle det senare visa sig, men vad hjälpte det. Den långe Jojje och den korte Krister sorterades bort direkt.

Efter middagen konstaterade Jojje att det kommit upp en ny vaktlista. Han var uttagen till postering nummer ett på flygstationen, den vid grinden.

Det var furir Quist som var vaktchef. Allt gick som smort, inga incidenter tillstötte. Jojje satt tele-onvakt mellan fyra och fem på natten. Det var knäpp-tyst i vaktlokalen med undantag av snörv-landet från innehållet inklusive knarrandet från sängarna.

Det var två grader kallt under nattpasset, Jojje såg solen gå upp och hans naturskönhetskänsla fick sitt lystmäte.

Jojje lämnade av till en fänrik och en löjtnant. Översten kom släpande på en del barn som sedan fick åka iväg med en bil, till allmän förnöjelse.

Jojje hade ännu inte gått på postering nummer tre i Solgatan. Denna postering kom, Jojje ovetande, ganska snart att dragas in.

Efter exercisen på **tisdagen den 10 april** hade pojkarna två timmars motorlära för fanjunkare Jönsson och denne hotade med att sätta några av pojkarna i buren om de inte kunde hålla käften. Fanjunkarn var ilsken så det stänkte om det då han tog i.

Om eftermiddagen blev det åter tjänst ute på flygstationen. Wexell, Åberg, Sollander och Jojje

blev placerade på en J20 som skulle tvättas. Den var solkig utanpå, för att inte tala om inuti motor-rummet och motorn. Det var samma överfurir Anderberg som Jojje träffat på under provtjänst-göringen, som ledde arbete, han med "trumpet-stämman" och inte han med "ta dän"-uttrycket.

Under rasten kom sju B3-bombflygplan och landade. Strax efter kom en betydligt modernare B18. Vid fältgränsen stod redan två SAAB B17-maskiner. Jojje kände ganska bra till den här kärran nu, utséendemässigt, han hade tittat litet extra noga på dem. Det var ju en modell av dessa han höll på att knäpa med. B17-maskinerna startade under eftermiddagen.

Torsdagen den 12 april 1945 morrade furir Persson litet, men pojkarna tar inte så hårt på sådant mera.

Jojje var hemma på kvällen som vanligt, då han kom tillbaka till förläggningen hölls vilda diskussioner om krigets framtid. President Roosevelts ha-de dött i hjärnblödning denna dag, och alla pojkarna hade sina spekulationer.

Fredagen den 13 undrade Jojje vad som skulle komma att hända. Hans skrockfulle fader hade satt myror i huvudet angående det hemska talet 13. Men allt löste sig på bästa sätt. Jojje slog ordentligt, men ofrivilligt, huvudet i det öppna fönstret under sop-ningen, så var detta med den trettonde undan-stökat.

Under flygplanläran i kyrkan sa fänriken ifrån, att pojkarna skulle iväg till flygstationen och lasta den B5:a som Red Olsson och 146 Jojje hjälpt till att plocka sönder och packa ihop, nu skulle den upp på en lastbil för transport. Pojkarna åkte iväg på last-bilsflaket ut till flygstationen.

Utan svårare komplikationer fick de upp B5:an på lastbilsflaket. Det blåste och regnade hela tiden, så pojkarna hade svårt hålla värmen.

De fick gå tillbaka till förläggningen, och efter ombyte vidare till Österportskolan för periodens sista gymnastik.

Jojje hade fortfarande ont i huvudet av fönstret från morgonens trettondeincident, då han kröp i säng.

Lördagen den 14 april var det åter dags för Jojje att gå vakt, åter plattan på flygstationen, tredje avlösningen. Han gick därute på plattan i mörkret mellan elva och ett. Ett litet kusligt pass, tyckte han. En hund tjöt inne i en av hangarerna. Den jykke Jojje hade med sig tjöt med av bara

farten.

När Jojje kom fram till oljelagret small det högt och tydligt, två ordentliga knallar mitt i all tystnaden. Naturligtvis hoppade han till, sedan hän-de inte mera. Han stod länge och lyssnade, det kunde ju tänkas att smållarna kom utifrån eller så var det några oljefat som reagerat på grund av temperaturförändringar. Jycken reagerade inte alls.

Lördagen övergick till söndag medan Jojje var därute i nattens mörker på sin post.

Klockan tio i nio på förmiddagen satt Jojje och Stockholm i marketenteribaracken och frossade på korv. De höll just på med den tredje - Stockholm och Jojje var stora i mycket, bland annat i maten - då de hörde flygplansbuller över sina huvuden. Först trodde de att det var en B18, men ljudet var litet olik det de var vana vid. Jojje såg genom fönstret att det var ett utländskt flygplan. En av de värnpliktiga som också satt och åt, skrek,

-Det är en Mustang!

Även en liten gosse i koltåldern hade kunnat se att det inte var någon Mustang.

Planet cirklade över fältet. Beredskapen hade lyckats få snurr på några 22:or. Pojkarna sprang ut på grusgången, fortfarande mumsande på sina kor-var. Tjugotvåorna drog på så grästestarna yrde.

Då landade det främmande flygplanet. Det var en tysk Messerschmitt BF110G-4, ej mera lik en Mustang än en Volvo Pv60. Kärran stannade en bit ut på fältet.

144 Pettersson gick vakt på plattan, han följde med ut i beredskapsbilen tillsammans med 142 Olsson och Larsson och vaktchefen. Ur planet hoppade en tysk löjtnant med hustru och svärmor. Det var litet jobb att få ner damerna på terra firma. De hade en massa bagage med sig och hade tyd-ligen planerat flykten en tid.

Stockholm och Jojje stod senare och såg på då tyskarna vandrade in i officersmässen genom dör-ren i granngaveln, tvärs över flottiljinfarten. Den unga damen såg bra ut, men samtliga verkade mag-ra och klena. De var glada att ha kommit till Sverige, undan villervallan i det kapsejsande tredje riket.

Jojje fick långt senare reda på att detta måste ha varit ingenjör Jürgen Schultze som på detta sätt kommit neddimpande till sitt nya hemland. Han startade senare Ingenjör-firman Schultze i Malmö, och det företag Jojje hamnade i hade en del tillverkningar åt denna firma. Även Jojje blev invol-verad på ritningssidan.

Jojje och vaktstyrkan fick gå vakt två timmar extra på grund av allt ståhej kring det anlända tyska planet. Då Jojje gått av vakten var han trött i benen.

DE TYSKA FLYGPLANEN

Det kom efterhand flera plan med officerare som lämnade förödelsen i Tyskland. Flygplanen ställdes upp en bra bit ut längs fältgränsen, nästan framme vid den sk "Bomben". Där ute fanns ett ammunitionsförråd som skulle bevakas av pojkbarna, varför en liten träbyggnad för övernattningsvaktman-skapet hade rests. Posteringen kallades alltså Bomben. Det var en fridens och de friska vindarnas boning.

Jojje ägnade sig åt att studera de tyska flygplanen mellan vaktpassen härute. Han ritade av landnings-ställens konstruktion och infällningsmekanik. Ett teknikområde som inte alltid var problemfritt.

Jojje passade på att prova förarkabinerna i alla de tyska flygplan som hade samlats här. Han tittade på instrumentering och reglagens placering. Han kunde inte undgå att fundera litet över vilka äventyr dessa maskiner och deras besättningar varit med om.

Messerschmitt Bf109G fann han trång och underlig, han fick sitta med nästan raka ben, ungefär som han satt på golvet, men så hade planet också en rekordliten frontangreppsytta. Det var knappt han fick ned axlarna i kabinen.

I Fokke Wulf FW190 var det litet bättre plats för Jojje. Detta plan hade framför allt landningsställ som såg ut som "folk". I samtliga tyska plan luktade det starkt av syntetmaterial.

Den tvåmotoriga Messerschmitt Bf110G-4-maskinen var behandlad med något preparat som gjorde den hal som en ål, liksom den stora Junkers Ju88, som kallades världens största jaktflygplan. Då förarplatsen var tom i detta plan, såg det på avstånd ut som om det satt en förare i glashytten. Sättets hela ryggstycke bestod av en formpressad pansar-plåt som även täckte huvudet och följde förarens axlar.

Flera av personalen vid F10, tog sig friheten att stjåla souvenirer ur dessa plan. Höjdmätare, gyro-indikatorer, t o m generatorer försvann. I ett av de stora planen låg lösa grejor på en hylla med en bra kant. Här låg bl a ett litet extra hårkorssikte för kulspjut. Detta kunde ju inte få bli liggande kvar att stjälas av någon omdömeslös person.

Antagligen dödade rövorna sitt samvete genom att tänka på de mängder av flygplan som gått

förlorade under kriget, då var deras souvenirer mindre än en droppe i havet.

Jojje lade hårkorset till den lilla märkplåten han tidigare hittat på skroten där de fick ta vad de ville. På skylten stod, "Piaggio & C, Genova. 1 revisione, Data 27.10.41". Antagligen hade plåten en gång suttit på en havererad motor eller propeller som tillhört en J20. Jojje hyste inte några svårare sam-vetsbetänkligheter för sina tillgrepp.

På **måndagen den 16 april** blev en del av pojkbarna kommenderade till markörtjänst i Lomma-bukten vid Arlöf, där F10 skulle ha skjutning från flygplan. För Jojje & Co blev det en lugn dag.

Eskaderchefen var på besök och F10 flygande personal hade fullbokat. Bland andra alla andra divisionens flygplan var i luften.

Onsdagen den 18 april upptogs av mekanikertjänst på flygstationen. Under eftermiddagens verk-stadstjänst, fick pojkbarna lära sig att starta J20-planet.

Detta tyckte naturligtvis Jojje var högtintressant och mycket trevligt. Varmkörning, sedan upp med varvtalet till 2225 r/m, och så kontroll av funktionerna på instrumenten. Den mekaniska varvräkna-ren var spattig av födsel och ohejdad vana.

Det var livet ute på flygstationen som Jojje tyckte bäst om. Det var detta han hade förväntat sig av sin tjänst som flygmekaniker, att ta hand om flygplanen, och fn inget annat.

Att flygets eget folk skulle användas till försvar av flygfältet var han litet tveksam till. Att folket hölls i god fysisk träning kunde ju dock inte skada. De måste ju även kunna gripa in rent militärt, det för-stod han. Därför var det ju nödvändigt att kunna bruka vapen. Ingen visste på förhand varthän det kunde barka.

LITET OM FLYGSTATIONEN och J20

Var och en av divisionerna hade sin hangar. Första divisionens hangar var närmast vattenverket, där-efter andra och närmast staden, tredje divisionens hangar.

Bakom hangarerna fanns divisionerna tillhöriga baracker. Mellan första och andra divisionens barack fanns, nästan ända ute vid Vattenverksvägen, en extra hangar som innehöll F10 segelflygklubbs segelflygplan och några äldre motorflygplan.

Där fanns en gammal Fokker S6 som Jojje sett i luften några gånger. Han hade givetvis även

provat på att sitta i förarbrunnen, han hade kikat på den ganska ålderdomliga hjulinfästningen med sin provisoriska fjädring med gummiarmertisörer som man snott om axeln i en gejd.

Det fanns inte en enda gammal J8, Gloster Gladiator-maskin kvar på F10, däremot, förutom Fokkern, en gammal B4, Hawker Hart. Den försvann efter en tid.

I hangaren stod även en Fokke Wulf Stieglitz, Sk12. Detta plan som kamraten Folke skulle bygga en stor, präktig modell av. Det fanns även en Tiger Moth, Sk11 härinne, de Havillands lyckokast från begynnelsen av 1930-talet. Dessa biplan såg Jojje användas för segelflygets bogseringar.

Den äldsta hangaren på F10, var den som tidigare hade stått borta vid ABA:s flygstation, och som Jojje kom ihåg sedan han var liten pojke. Den hade flyttats bort till F10 område, och var den första byggnad en besökande från stan fick ögonen på, då den kom Vattenverksvägen fram.

Efter den gamla hangaren låg kanslibyggnaden med entré mitt på byggnaden till kansliet, med överstens lilla rum längst in, och med ingång till officersmässen på gaveln som vette mot flottiljens huvudentré, och vakt och arrestbarackens gavel.

Mellan båda dessa baracker fanns således grindarna, huvudingången till flygstationen. Grindarna var låsta nattetid, men det fanns en mindre grind vid ena sidan för gående.

Strax innanför det höga staketet stod en stor, rund betongvaktkur med flera utkikshål, och med en kraftig lyftögla mitt uppe på taket.

Jojje hade aldrig tittat in i betongkuren, den var låst och såg heller inte så värst lockande ut. Bara att få upp den klumpiga, halvrunda porten kunde inte vara så rart.

Mellan vaktbaracken och segelflyghangaren, fanns panncentralen. Barackerna bakom hangarerna till-hörde respektive division med lektions- alternativt ordersalar, ett litet kyffe för divisionschefen etc. En av barackerna, närmast staden, innehöll marke-tenteriet.

F10 reparationsverkstad låg i ABA:s gamla hangar, benämnd hangar två, den som låg till höger då besökaren kom gamla infarten via Dalbygatan. Den gamla hangaren som flyttats till F10 område hade legat till vänster här.

I reparationsverkstaden gjordes mera ingripande motoröversyner och behövliga reparationer av flot-tiljens flygande materiell.

Chef här var Jojjes f d lärare i flygmotorteknik på Tekniska skolan, ingen-jör Sigurd Åkerlind.

Jojje hade varit på besök i denna hangar som barn, och suttit i de gamla trafikflygplanen målade i vitt och blått, Södermanland, Jämtland och ett hade visst namn efter landskapet Härjedalen. Han hade varit i sjunde himmeln, men tyckt att det var jobbigt med den dumma, branta mittgången. Han hade helt ovetande varit på rätt väg.

Lappland hade han aldrig varit i, denna stora fyrmotoriga Fokker som så bedrövtligt kraschat på Kirseberg, men sett denna stolta luftfarkost på Bull-toftas hangarplatta.

Portarna på F 10 hangarerna var tröga att föra upp. Det samlades gärna grus och småsten på skenorna som portarna löpte på. Innan portarna kunde rub-bas, måste en långsgående, bred list av trä som tätade mot golvet hakas upp. Likväl måste tre, fyra man lägga manken till för att få upp porten.

Hangarerna var målade i en smutsig, grågrön färgton, militärt så det förslog. De syntes ändå bra från luften. Hade det blivit kris hade alla planen fortast möjligt fått komma ut, för att operera från krigsflygfälten där de dessutom kunde gömmas undan bättre.

Om morgnarna förde pojkarna ut de plan ur hangarerna som skulle delta i dagens flygningar. Det gick lättare att föra ut dem än att föra in dem igen, för banan lutade ut mot fältet.

På dukklädda plan fick pojkarna inte grabba tag var som helst, och naturligtvis fick de inte föra på roterna, och inte dra i propellern. Planen ställdes upp med propellerna i riktning mot hangarerna så inte grus och grästovor blåste in i hangarerna av propellerdraget. I regel förde pojkarna planen ända ut på gräset vid fältgränsen, på andra sidan betong-plattan.

Före start måste pojkarna rundta motorn några varv. Detta för att kontrollera att ingen motorolja runnit förbi kolvarna och samlats i de nedre cylindrarnas kompressionsrum. De som rundtog motorn skrek först "Cupé!", varmed de ville ha sagt, att den person som satt i förarkabinen skulle kontrollera att båda tändningsmagneterna var "Off". Personen kontrade med "Cupé!" Detta med "Cupé" och "Contact" hade Jojje hört här ute redan på 1930-talet och lagt på minnet. Orden kom från franska språket och hade redan använts vid flygets uppkomst i begynnelsen av 1900-talet.

I J20 kabinen saknades en liten hake för

manöverspakens fixering under varmkörningen. En sådan liten spak hade låst höjdrodret i stigningsläge och då hade "Stampen" inte behövt ställa sin kärra på nosen och skrynkla propellern den där ödesdigra morgonen. Så egentligen var det de italienska Capronifabrikerna som skulle stått för Stampens räkning, företaget som hade dessa kärror på sitt samvete.

Nu gällde det vid varmkörning att mekanikern fick låsa spaken med benen i kors över spaken.. I ett tidigt skede, då pojkarna skulle lära sig varmköra, stacks en lång järnstång genom ett hål i bakre delen av flygkroppen. På var sida om kroppen, där stängen stack ut, hängde pojkarna så upp dubbla smärtingsäckar fyllda med sand, de var hopfästade par om par.

Pojkarna praktiserade även att låta en kamrat sitta grensle över bakkroppen och luta sig mot fenan. Detta var inte tillåtet av hälsovådliga skäl, avgaser är inte avsedda att inhaleras, och i all synnerhet inte som bränslet piffats upp med tetraetylbly.

J20-motorn var mycket lättstartad i de flesta fall, den startades med tryckluft. Det var endast att "snapsa" och trycka på startknappen. En del förut-sättningar och kontroller måste dessförinnan vara uppfyllda för att det inte skulle gå åt pipan.

Tre av pojkarna drog även igång motorn med handkraft, den ene höll i den andres hand. Detta var givetvis också förbjudet. Det hade ju inte varit så trevligt med lösa händer som for omkring i luften.

J20 var som en gammal satt, robust italienare med litet dåligt hjärta. Den delade vevaxeln var väl inte heller så värst lyckad, men förgasarna i dessa slag av flygplan, jaktplanen, var ofullkomliga, trots sin invecklade och sinnrika konstruktion. Detta hade inte minst jaktpiloterna i de berömda Supermarine Spitfire-planen konstaterat, som hade världens bästa motor men med en förgasare som en plump i proto-kollet. Däremot var tyskarnas injektorinsprutning en teknisk delikatess.

J20 påminde om den amerikansktillverkade J9:an, Seversky-konstruktionen från Republic. J20 land-ningsställ fälldes in bakåt medan de samtidigt vred sig 90 grader, vingarna hade heller inte sådan V-form som dem på J9.

J20 var 10 km/h snabbare än J9 trots att den hade 45 hk svagare motor, J9 hade flera utstående detaljer som störde luftflödet.

Jojje upphörde aldrig att förvånas över att det kunde gå att få upp en sådan här klump i luften.

Å andra sidan ser ju inte en duva på marken så värst smäcker ut den heller, fast att den är rund i kanterna, men den kan sätta iväg i planflykt i omkring 100 km/h, då den känner för det.